Moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1972
sausis
vasaris

TURINYS

T. P. Barius, OFM	Pokalėdinio Betliejaus bejieškant	2
Z. Tenisonaitė	Žiemos pasakos (eil.)	6
J. Tininis	Sugestija ir autosugestija	7
K. Hatzopoulas	Lai neša . . . (eil.)	10
R. Rasa	Trumpa istorija	11
D. Petrutytė	Vaiko auklėjimas šeimoje	13
S. V.	Marti iš kitos parapijos	14
E. Vydienė	Mirksnis vienas (eil.)	16
A. Karvelytė	Ilgesio žiedai (eil.)	16
B. Vytienė	Vyšnia žydėjo (eil.)	16
A. Giedrius	Voverėlės aplankymas	17
• Naujos knygos	Pr. Naujokaitis—J. A. Vaičiūnienės knyga "Rūpestis"	18
	J. Grigaitienė — "Kad ji būtų gyva"	18
• Moterys pasaulyje		20
• Organizacinė veikla		23
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Šeimininkių kampelis	Veda L. Murauskienė	26

ILIUSTRACIJOS

A. Tamošaitis	Gimtinė	2
A. Tamošaitienė	Diena	3
D. Kvietkevičiūtė	Improvizacija	4
V. Krištolaitytė	Paradoksas II	8
K. Bulotaitė	Crescendo	9
S. Krasauskas	Muzika	10
O. Kundrotaitė	Mergaitė	11
A. Taurinskas	Šeima	13
A. Juškevičienė	Raseinių Magdė	14
V. Černiauskaitė	Iliustracijos	15
A. Makūnaitė	Iliustracija	17

"MOTERIS" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1972 m. Nr. 1 (85)

REDAKCINĖ KOLEGIJA

NORA KULPAVIČIENĖ
redaktorė

ZUZANA DAUGVAINIENĖ
kalbos taisytoja

ZITA DIDŽBALIENĖ
korektorė

skyrius veda

A. YČIENĖ, I. KAIRIENĖ, E. KRIKŠČIŪNIENĖ, L. MURAUSKIENĖ

BRONĖ PABEDINSKIENĖ
administratorė

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont. Kanada. Spaudė "Žiburių" spaudos bendrovė, Toronto, Ontario. Prenumerata metams $5.00; garbės prenumerata $10.00.

Viršelis — aukštaitiškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąjį medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1972 m. Nr. 1 (85) Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto.

moteris

1972 Nr. 1 (85)

1972

METŲ

LIETUVAITĖ

POKALĖDINIO BETLIEJAUS BEJIEŠKANT

T. PLACIDAS BARIUS, O.F.M.

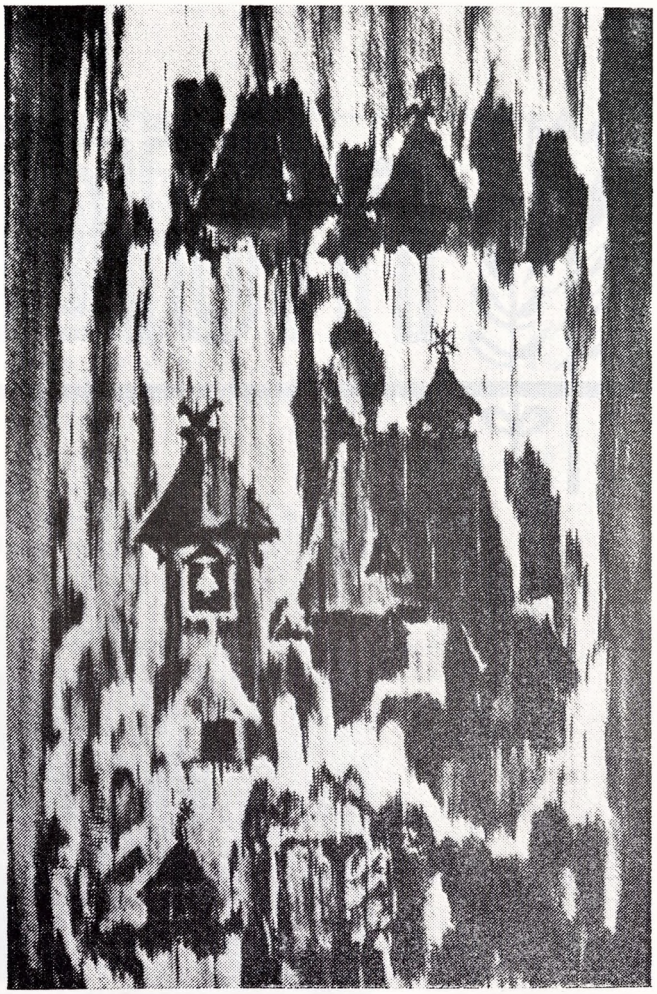

A. TAMOŠAITIS GIMTINĖ

Kūdikis ir Motina. Ėdžios su keliom gniužtėm pradžiūvusio šieno. Keletas gyvulių, uolos urvan nakčiai suvaryti, ramiai atrajoja. Liepsnelė, lėtai plesdendama ir godžiai gerdama iš aliejaus indelio, tiesia aplink ilgus šešėlius.

Ramu ir lauke. Nors ir žvaigždėtas dangus, bet tamsu. Ir šalta — kaip visados naktį dykumoje. Girdėti kažkur toli balsai, bet sunku įspėti, kieno jie ir iš kur. Matyti tolumoje šviesos, bet neatskirsi — Betliejaus tai žiburiai ar bandas saugojančių piemenų laužai.

"Visam pasauliui belūkuriuojant tylumoje ir nakčiai besnaudžiant tamsos glėby, Tavo Sūnus, o Dieve, nužengė ant žemės iš dangaus, nuo Tavo karališko sosto . . . "

Dievas — tikras Dievas, ir tikras žmogus. Gimęs, bet nesukurtas, esąs vienos prigimties su Tėvu. Šventosios Dvasios veikimu iš Marijos priėmęs kūną, Jis atėjo į žemę žmogaus išganyti.

Betliejaus padangėj Dievas sujungė save su pasauliu — apčiuopiamai, radikaliai, amžinai, nebeatšaukiamai. Ir sunku apspręsti, kuo labiau stebėtis: Dievo nusižeminimu, nes Jis dievybę sužmogino, ar žmogaus išaukštinimu, nes Jis žmogiškumą sudievino.

Esu tos paslapties dalininkas ir vienas iš daugel pakeleivių, ieškančių savo vietos Betliejaus sudėtingoj dramoj.

* * *

Neseniai atšvęstų Kalėdų Betliejaus įvykis pasaulį sujudino iš pagrindų. Kristaus atėjimas, gyvenimas, mirtis, prisikėlimas ir paliktas mokslas per 2000 metų nenustojo intrigavęs protų ir kurstęs širdžių sekti ar priešTarauti. Jo mesti idealai susilaukė milijonų sekėjų, išugdė legionus tauriausių sielų ir nurodė kelią, kaip kilniai gyventi ir prasmingai kentėti. Jis net davė viltį nemirti. Tuos idealus saugoti ir skleisti paties Kristaus įsteigta Bažnyčia, nežiūrint jos žmoniškų silpnybių ir trapumo, per ilgus šimtmečius buvo ne tik didžiausia ir stipriausia užtvanka blogiui plisti, bet ir atspariausias autoritetas tiesai, keliui ir gyvenimui surasti.

Istorijos tėkmėje Bažnyčia, Kristaus mokslas, Kristaus asmuo ir net tikėjimas į Dievą buvo daug kartų puolami priešų iš lauko ir iš vidaus. Šiandien ta kova vėl atnaujinama. Užkrėsti Laplace tvirtinimo, kad pasaulio sąvoka savyje yra pakankamai aiški ir kad pasaulio apraiškoms Dievo buvimo hipotezė nebėra reikalinga, net tikį krikščionys pradeda save klausti, ar formuotas tikėjimas, specialiai krikščionybė, beturi kokią nors ateitį ir ar ji, kaip savo laiką atgyvenusi pažiūra, nebus iš gyvenimo išstumta nesulaikomai priekin žengiančios intelektualinės evoliucijos?

Ta mintis nėra originali. Jau prieš 100 metų ją siūlė filosofas Auguste Comte, tvirtindamas, kad su laiku bet kokį idėjų pasaulį, ir net sunkiausiai suvokiamą metafizikos ir teologijos lobyną, bus įmanoma analizuoti ir suprasti techniškuoju protu ir griežtųjų mokslų pagelba. Pasak jo, Dievo sąvoka, Dievo buvimas, Dievo įsakymai, Bažnyčia ir betkoks tradicijos ar pozityvių gairių apribotas tikėjimas ilgainiui taps archaizmų;kas yra tiesa, kokie įstatymai ir kokios normos žmogui geriausi, už ką individas gali ir turi būti atsakingas — visa tai tiksliai nusakys mokslininkai.

* * *

Paminėtų ir kitų ankstyvesnių ir vėlyvesnių autorių įtaigotiems krikščionims suabejoti krikščionybės, jos idealų, tiesų ir normų verte, jei ir ne priežastį, tai bent progą duoda pats svarbiausias krikščionybės dokumentas ir šaltinis — šv. Raštas.

Ne paslaptis, kad šv. Rašte yra vietų, kurios prieštarauja šių dienų mokslo faktams. Pasaulio sukūrimo procesas, vyro ir moters sutvėrimas, pirmųjų tėvų nu-

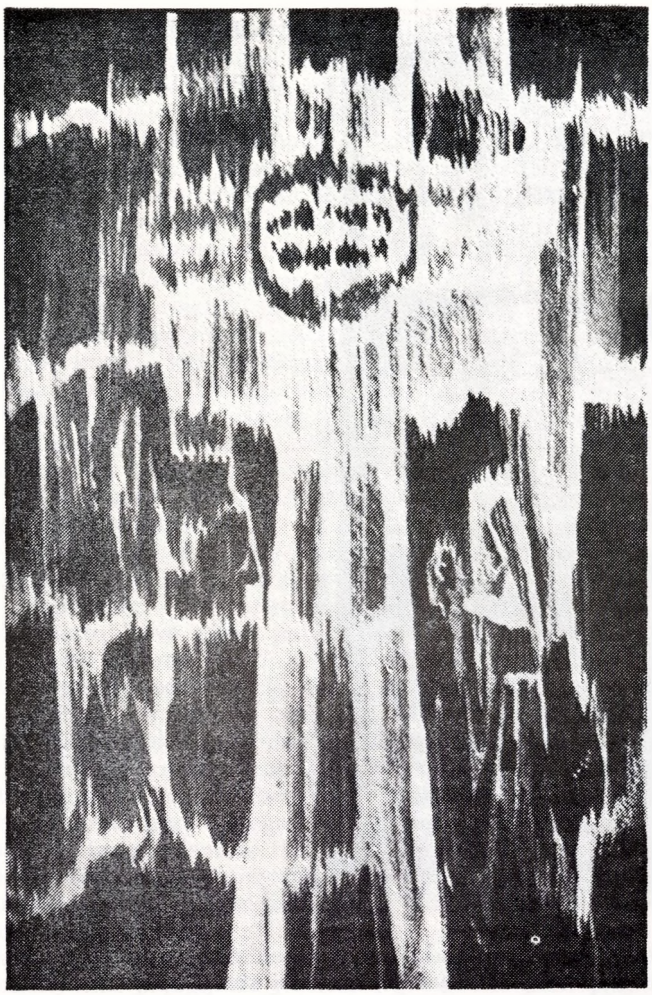

A. TAMOŠAITIENĖ DIENA

sikaltimo pobūdis, rojaus geografinė vieta, Nojaus arkos istorija — tai tik vienas kitas šv. Rašte užregistruotų ir detaliai aprašytų faktų bei įvykių, kurių mokslas šiais laikais nebepriima. Ne taip jau paprasta priminti, kad šv. Raštas nėra geografijos, gamtamokslio ar istorijos vadovėlis ir kad jis yra perdėm žmogiška knyga — žmonių parašyta, faktai tų laikų žmonių intelektualiniam lygiui prieinamu būdu išdėstyti ir nesuprantami dalykai žmogiškos interpretacijos pernelyg nekritiškai supopuliarinti — arba kad iš šv. Rašto, kuris buvo parašytas prieš kelis tūkstančius metų, negalima reikalauti XX amžiaus terminologijos, įžvalgos bei tikslumo. Sąmoningas tikintysis tai žino. Jam šv. Raštas yra Dievo žodis — ta raktinė priemonė gyvenimo prasmę surasti ir amžinybę pelnyti. To žodžio, ir tik to žodžio, jis šv. Rašte ir tejieško. Tačiau tam, kuris priima tik tai, kas save pateisina matematine precizija ir logine dedukcija — o tokių yra nemaža, — šv. Raštas, ypatingai Senasis Testamentas, kaip patikėtinas ir mokslinis šaltinis yra atmetamas.

Ne kitaip yra ir su Naujuoju Testamentu. Ten kalbama apie Švenčiausiąją Trejybę, transubstanciją, nuodėmių aleidimą, atpirkimą, malonės gyvenimą ir t. t., vad. apie dalykus, kurių, naudojant griežtųjų mokslų intelektualinę techniką, neįmanoma nė įrodyti nė patikrinti. Net ir teologai, šimtmečiais aiškinęsi, dėl daugybės dalykų nėra vienos nuomonės. Užtat ir klausimai, kuriuos šiandien stato ne tik netikį, bet ir Naujojo Testamento tikintieji — krikščionys, negali būti laikomi įžuliais: kodėl Dievas savęs neapreiškė paprasčiau? Kodėl Jis išganymui reikalingų tiesų bei faktų neišdėstė eiliniam žmogui suprantamu būdu? Kodėl tiek daug paslapčių? Kodėl visa taip komplikuota?... Juk jei tikėjimas, ypatingai krikščionybė, taip svarbi žmogaus gyvenimui ir amžinybei apspręsti, tai kodėl ji Dievo ir Kristaus nepristatyta žmogui prieinamesne ir priimtinesne forma?

* * *

Suabejoti krikščionybės verte duoda progos krikščionybės istorija.

Jei koks nors tikėjimas savinasi aukščiausius idealus, kilniausius tikslus, sėkmingiausias priemones jiems pasiekti ir savo sekėjams žada neįsivaizduojamai gausų atlyginimą, tai, atrodo, būtų sunku įsivaizduoti, kad jis, šiuo atveju krikščionybė, galėtų turėti kokių nors tamsesnių istorijos dėmių. Tuo tarpu istorijos lapai kalba ir apie karus ir apie persekiojimus, ir apie inkviziciją, ir apie giljotinas, kurie kartkartėmis buvo įrankiu ir priemonėmis tą tikėjimą išlaikyti ir skleisti.

Susiskaldė krikščionybė — susiskaldė į daugybę sektų. Tas pačias tiesas ir tuos pačius faktus jos aiškina skirtingai, net gi viena kitai priešingai. Šimtmečius nešiotas ir puoselėtas melas, pagieža, pavydas ir net smurtas viena kitos atžvilgiu nebus lengvai užgesinti ir pamiršti. O vistik jos visos savinasi tą patį Kristų kaip savo mokytoją, tą patį šv. Raštą kaip savo tiesų ir dorovės dėsnių šaltinį, nors kelias taikon ir vienybėn tolimas ir sunkus.

Markso ir Engelso revoliucinis judėjimas savo praduose buvo socialinis ir ekonominis, ir šių sričių istorikai tvirtina, kad tas judėjimas vargu būtų tapęs ateistiniu ir antireliginiu, jei pati krikščionybė nebūtų davusi progos save sutapdinti su feodalizmu, buržuazija, status quo išlaikymu ir darbininkų klasės išnaudojimu. Tiesa, popiežius Leonas XIII šį revoliucinį antplūdį bandė sulaikyti ir krikščionybės reputaciją atstatyti garsiąja "Rerum Novarum" enciklika, bet ši, dėja, buvo pavėluota bent 50 metų.

Kaip i tas istorines klaidas pirštu rodančiam paaiškinti, kad krikščionybė nėra idealas, o tik kelias į idealą? Kaip jį palenkti priimti tą žiaurią gyvenimo tiesą, kad kiekvienas žmogus, taigi ir krikščionis, vra visados lydimas klaidos, ambicijų, pavydo, ir kad žmogus sukrikščionėtų, nepakanka krikšto ar eilinės praktikos, bet reikia pagrindinio, esminio ir egzistencinio pasikeitimo, kuris, prisimenant šv. Rašto Nikodemo įvyki (Jo. 3, 1), neįmanomas be absoliutinio ir besąlyginio senojo "aš" sunaikinimo ir atgimimo nauju žmogumi su visiškai nauja ir savita tapatybe? Nelengva krikščionybės istorijos klaidas suprasti, užtat taip sunku jas atleisti.

* * *

Net ir povatikaninės Bažnyčios reformos kaikuriems yra proga suabejoti krikščionybės tradicijų, gyvenimo normų ir apskritai tikėjimo vertybių pastovumu.

Vieniems atrodo, kad Bažnyčia reformuojasi pergreit ir perstipriai; kad perlengvabūdiškai atmetama, kas tūkstančiais metų buvo branginta; kad net struktūriniai pagrindai griaunami ant kurių Bažnyčia laikėsi. Šiems atrodo, kad kol dar ne pervėlu, reikia grįžti prie tvarkos ir rimties laikų, kada penktadieniais buvo susilaikoma nuo mėsos ir gavėnioje nuo šokių; kada altoriai nebuvo apsukti ir šventieji iš bažnyčių neišmesti; kada Švenč. Sakramentas buvo pagarbiausioje vietoje — didžiajame altoriuje; kada Mišios buvo lotynų kalba ir apskritai iš apeigų nebuvo

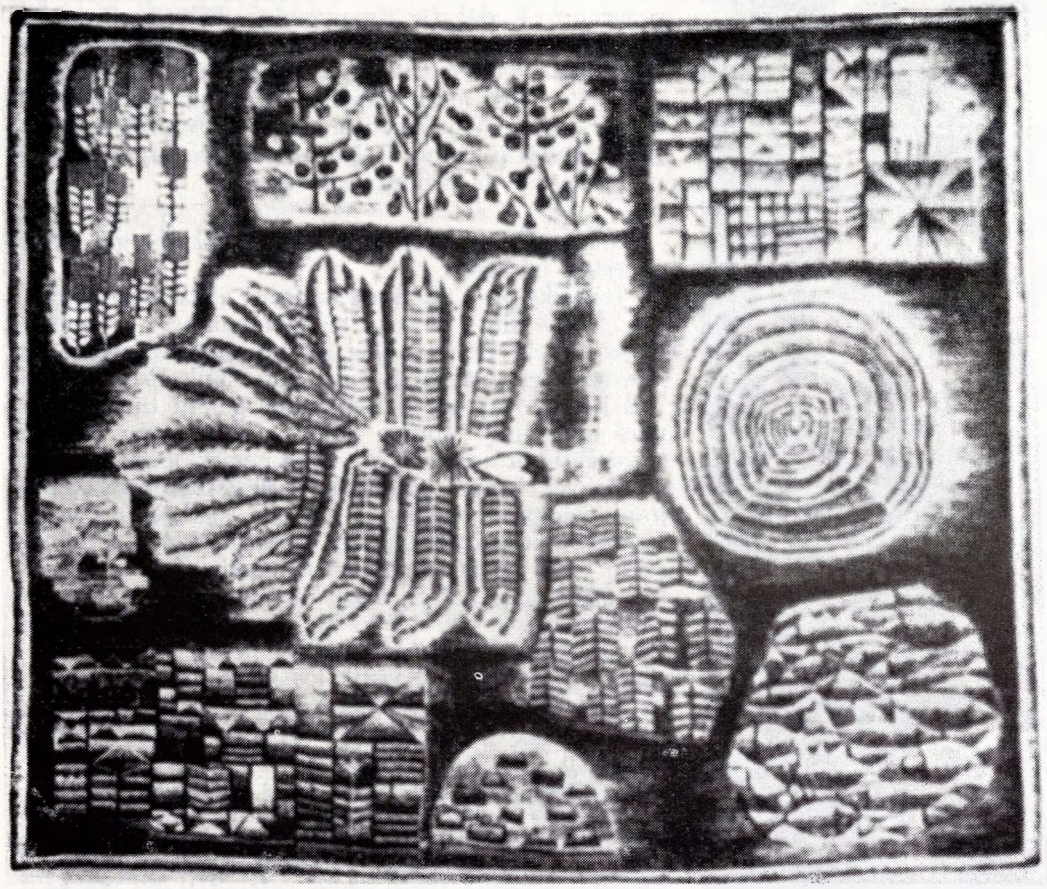

D. KVIETKEVIČIŪTĖ

IMPROVIZACIJA

(gobelenas)

nuimta mistiškumo skraistė; kada parapijas kunigai valdė, o pasauliečiai klausė; kada popiežius buvo aukščiausias autoritetas, o ne objektas demonstracijoms ir viešoms, jo vardą žeminančioms, net pačių Bažnyčios narių deklaracijoms.

Kitiems gi atrodo, kad Bažnyčia reformuojasi perlėtai ir kad jos reformos neina pakankamai giliai. Be jau iki šiol padarytų reformų, jie reikalauja ir moterystės kunigams ir kunigystės moterims; jie nebemato ausinės privačios išpažinties prasmės; jie siūlosi įrodyti, kad šiandieninė popiežiaus neklaidingumo samprata nesiremia nė šv. Raštu nė Kristaus valia; jie teigia, kad Kristus niekados neturėjęs intencijos steigti organizacinio judėjimo, ir kad formuota Bažnyčia su savo Romos kūrija, vyskupijomis, parapijomis, įstatų kodeksais ir ceremonialais yra žmogaus darinys, neturįs nieko bendro su Išganytojo kvietimu už Jį laisvai apsispręsti ir Jam "dvasioje ir tiesoje" tarnauti.

Abi frakcijos yra stiprios, abi turi sekėjų ir abi yra vedamos meilės Bažnyčiai ir tikėjimui. Dialogo jieškoma iš abiejų pusių, bet bendram susitarimui rasti bus reikalinga daug atdairos iš visų pusių. Tačiau būtų netikslu manyti, kad tik dabar akys atsivėrė. Reformų mintis nėra nauja. Ji buvo pakartotinai kelta anksčiau. Dar visai neseniai, žengiant į XX amžių jos pasireiškė taip vadinamu modernizmu, kurio pozityvios ir konstruktyvios idėjos, kartu su negatyviomis ir destruktyviomis, buvo radikaliomis priemonėmis sustabdytos popiežiaus Pijaus X. Reformos buvo siūlytos ir dar anksčiau — Apšvietos ir Prancūzų Revoliucijos metu. Tada, prieš pora šimtų metų, jos, nors ir triukšmingai reikalautos, nebuvo išgirstos. Gi šiandien jos, palyginti, tyliai ir palaipsniui įgyvendintos; kitos iš jų dar laukia savo pašaukimo. Įdomu pastebėti, kad jau tada buvo pageidauta suprastinti liturgiją ir ją atstatyti į pirmykštį stovį, Mišias aukoti ir sakramentus teikti liaudies kalba, į Mišias grąžinti dialogą ir liaudies giedojimą; jau tada buvo siūlyta iš religiniai mišrių vedybų nereikalauti katalikiško vaikų tikėjimo ir teisėtomis pripažinti religiniai mišrias vedybas, sudarytas prieš nekataliką kunigą; jau tada buvo raginta decentralizuoti Bažnyčios administraciją, susiaurinant Romos kūrijos galią ir daugiau galios suteikiant vyskupijų ordinarams bei sudarant bažnytinių provincijų sinodus vietiniams atskirų kraštų reikalams tvarkyti; jau tada buvo kelta mintis leisti kunigams laisvai apsispręsti vesti, ar ne.

Šios ir kitos reformos buvo pageidautos ir net reikalautos prieš 200 metų, bet, matyt, joms laikas dar nebuvo subrendęs. Tačiau niekas nebegali sulaikyti idėjų, kurių laikas atėjęs. Reformos buvo reikalingos. Jei Bažnyčia jų laiku nebūtų pradėjusi iš vidaus, jos vėliau galbūt būtų atėjusios iš šalies netvarkingai ir beatodairiškai. Popiežiaus Jono XXIII paskelbtas "Aggiornamento" nėra vientik pavasarinis apsivalymas liturgijos lauke; reformos giliai liečia visas pamatines gyvenimo problemas — teisingumo, socialines, ekonomines, politines, taikos ir kitas. Bažnyčia yra gyvas, augąs, nuolat tampąs, progresuojąs ir besikeičiąs kūnas. Dievo tiesos nesikeičia, bet užtat Bažnyčia ir bendrai krikščionybė turi nuolatos stebėti, kad jos Dievo joms patikėtą tikėjimo lobyną tiksliai ir įžvalgiai išsakytų.

* * *

Suabejoti krikščioniškąja pasaulėžiūra progą davė ir naujųjų laikų krikščioniškosios filosofijos krizė.

Kiek viduramžių, tiek ir naujųjų laikų krikščionybės teologai, neišskiriant nė garsiojo šv. Tomo akvi-

niečio, krikščioniškosios teologijos komplikuotą schemą statė ant scholastinės aristotelinės filosofijos. Toje tvarkingoje ir išsamioje sistemoje tikėjimas užėmė labai svarbią vietą. Joje turėjo prasmingą vietą ir Dievas, ir pasaulis, ir žmogus, ir amžinybė. Bet ir ji turėjo savo spragų, užtat ji sokratinės filosofijos atstovų niekados nepatenkino. Konkreti Bažnyčios direktyva laikytis aristotelinės sistemos problemos neišrišo, o tik jos ušsiliepsnojimą nustūmė vėlesniems laikams.

Gaisras kilo 18 amžiaus pabaigoje ir 19-me amžiuje, kurie buvo turtingi iškiliais filosofais. Jų idėjos ir projekcijos nepaprastai giliai paveikė religijos filosofijos kryptį, kas ypatingai jaučiama šiais laikais. Vienas iš pačių įtakingiausių to meto filosofų buvo Kantas. Jis atmetė betkokį apreikštą tikėjimą, taigi ir krikščionybę. Tačiau jis griežtai tvirtino, kad gyvenimo minties raizgynai neišrišami be tikėjimo į Dievą ir sielos nemirtingumą. Anot Kanto, protas reikalaująs tikėjimo; tikėjimas, ir tik tikėjimas duodąs individui egzistencinį pagrindą. Bet tas tikėjimas turįs būti "gryno proto", loginis ir savitas kiekvienam individui.

Reliatyviai saugi aristotelinė krikščionybės filosofija Kanto buvo giliai pažeista. Pairusią tvarkingo mintijimo schemą bandė gelbėti eilė to meto filosofų, kurie, vietoj padėję, įnešė dar daugiau disharmonijos. Paminėtinas maždaug prieš 50 metų scenon išėjęs Karl Barth, vokiečių teologas. Jo idėjos buvo naujos ir staigmeningos ta prasme, kad jos buvo diametraliai priešingos Kanto siūlytoms. Barth teigimu, tarp tikėjimo ir proto nėra ir negali būti jokio ryšio, nes tikėjimas yra transcedentinė tikrovė, kurios neįmanoma išsakyti protinėmis kategorijomis; tikėjimas yra dieviška veikla žmogaus viduje, ir mėginimas tą veiklą suprasti riboto proto galiomis būtų piktžodžiavimas. Barth eina dar toliau ir tikina, kad žmogaus proto kognityvinis pajėgumas yra tiek ribotas, kad jam apie Dievą betką pasakyti yra neįmanoma, nes jis apie Dievą nieko nežino ir nieko negali žinoti, ir kad "prieš Dievą maištaująs žmogus yra arčiau tiesos, negu visų Dievo gynėjų pastangos Jį apginti." Barthine samprata, kiekvienas žmogus esminiai yra ateistas, ir tik betarpis Dievo palietimas jį gali padaryti tikinčiu. Barth idėjos rado didelio atgarsio ir, nors jos to nesiekė daugiau, negu Nietsche's, prisidėjo prie "mirusio Dievo" teologijos gimimo.

Tokiu būdu, vienų mintytojų pastangos tikėjimą pagrįsti racionalumu, o kitų pastangos jį absoliučiai išimti iš mokslinio tyrinėjimo sferos, krikščioniškąją filosofiją, ir kartu teologiją, įstūmė nepatikėtinumo buitin. Iš jos išeities ieško ir egzistencializmas, ir laimės filosofija, ir konstruktivizmas ir kiti izmai, tačiau raktinio sprendimo nerandama.

* * *

Proto esmėje yra ieškoti ir nerimti, klausti ir rasti atsakymus. Ko problema didesnė, to protas jos išrišimo įnirtiniau ieško. Dievas, amžinybė, gėris, kentėjimai, žmogaus paskirtis — tai nuolatinės žmogaus proto akcijos sferos. Tai yra kartu filosofinės ir teologinės problemos, užtat subordinuotos moksliniam tyrinėjimui. Griežtieji mokslai nebijo prisipažinti, kad yra paslapčių, kurių šiuo metu neįmanoma atskleisti. Tikėjimas nebijo prisipažinti, kad turi paslapčių, kurių turbūt niekados negalės suprasti. Tik moderniųjų laikų filosofijos vis dar bando įtikinti, kad jos turi visus sprendimus ir atsakymus į visus klausimus, ko jos, dėja, neturi.

Žmogaus mintis, žmogaus širdis ir žmogaus vidus niekados negalės būti pilnai pajungti griežtųjų mokslų matavimui, svėrimui, grupavimui ar skaičiavimui. Comte's pranašavimas, kad tai įvyks ir kad žmogaus tikėjimą bus galima sukurti griežtųjų mokslų metodais, yra pozityvisto svajonė, kuri nenori atpažinti nė transcedentinės tikrovės, nė žmogaus pastangų per auką, meilę, tikėjimą iš savęs išsiveržti. Tos jėgos nesiduoda uždaromos laboratorijose ar sukraunamos kompiuterių programiniuose diskuose. Filosofinės sistemos turėtų atsisakyti tų atgrasių ambicijų žmogų vispusiškai permatyti, suprasti ir jam diriguoti.

Tai nereiškia, kad tikėjimas gali atsisakyti nuo mokslinės atramos ir, kad jam mokslo analitiniai metodai negali padėti. Anaiptol, griežtieji mokslai ir savo ribotumą pripažįstanti filosofija tikėjimui gali duoti naujų dimensijų; jos gali jai parodyti realybės pilnumą ir tiesos komplikuotumą; jos gali pagrįsti motyvaciją akcijai, duoti racionalumą pasirinkime tarp kelių galimybių ir t. t.

Bet būtų labai apgaulu manyti, kad tuo tikėjimas ir apsiriboja. Esminiai tikėjimas yra idėja, atsietinė sąvoka, žinių bagažas. Jo pagrinde yra žodis "žinoti". Tačiau tikėjimo sandaroje yra labai ryški savisklaidos žymė — "noras" save supraktinti, sukonkretizuoti, padaryti regimu ir veikliu. Iš čia ir religijos sąvoka. Religija yra susavitintas tikėjimas, mano (!) tikėjimas. Religija yra žmogaus egzistencinis apsisprendimas už Dievą ir nesulaikoma aistra įsilieti į dievišką gyvenimą, kuris pratęsiamas net už mirties. Religijos sampratoje pamatinis žodis yra ne "žinoti", bet žodis "pasitikėti" pauliniška prasme — pasitikėti tuo, ko viliamės ir tikėti tuo, kas neregima (Žyd. 11,1). Užtat religijoje net ir realybės sąvoka įgauna naują sampratą: tai, kas eiliniam žmogui yra didžiai brangios ir siektinos vertybės, kaip tai saugumas, uždarbis, laisvė ir pan., giliai religingam jos tampa pripuolamybėmis su stipriai susiaurinta reikšme ir įtaka. Giliai religingam egzistuoja tik ši vienintelė objektyvi realybė — Dievas ir vienintelė subjektyvi — tapti Jam panašiu. Jam gyvenimas yra tik kelionė, o gyvenimo kliūtys, sunkumai, kentėjimai ar laimėjimai — tik pakelės užeigos į aną, ir tai vienintelį tikslą.

* * *

Betkokia krizė palieka pasėkų. Turim nuostolių, padaroma žaizdų, gaunama pamokų. Panašiai yra ir su šių dienų tikėjimo, krikščionybės ir Bažnyčios krize. Bet istorija kartojasi. Idėjom susikristalizavus ir padėčiai susinormavus, po šimtmečio-kito kils nauja krizė, kurios pradai, visų problemų neišrišus ir nusižeminimo neišmokus, gal jau šiandien ruošiami.

Rytdienos tikinčiųjų ir Bažnyčios būrelis bus mažas, bet apsprendžiantis faktorius bus ne kiekybė, bet kokybė. Tai bus giliai įsitikinusių, gyvai pergyvenančių, laisvai apsisprendusių ir aktyvių individų bendruomenė, kurios darbo laukas bus misijos nukrikščionintoje civilizacijoje.

Bažnyčios, kaip politinės ar betkokios kitos pasaulinė tonų duodančios jėgos, žydėjimo laikai praėję. Bet iš sudvasintos ir suprastintos bažnytinės bendruomenės plauks jėga, paremta ne pasiektais matomais rezultatais, bet ana pauliniška amžinybę siekiančia viltimi.

Betliejaus istorija yra didžios dramos pradžia, bet ji tokia paprasta ir rami. Ir jieškai dvasioje tos vietos — to pokalėdinio Betliejaus, kur, pavargęs ir išsisėmęs savo gyvenimo neatsakytų klausimų ir problemų raizgyne, galėtum prieš naują darbą bent valandėlę nurimt ir pailsėt.

ZENTA TENISONAITĖ

ŽIEMOS PASAKOS

I

PIRMAS SNIEGAS

Sidabrinės sniego gėlės pražydėjo
ir kaip nuotakos miške stovėjo
eglės papuoštos puošniai . . .

Kas atėjo? Kas atėjo? Šaižus vėjo
šnabždėsys šerkšnu šlamėjo,
balti ledo skambalai . . .

Visą naktį šoko šilko fėjos.
Kas atėjo? Kas atėjo? Klausinėjo
šaltos šalnos pranašai . . .

Speigo žvarbūs žodžiai sušvitėjo
ir kaip skaidrūs deimantai blizgėjo
žemės ašaros — antai! . . .

II

KELIONĖS SUVENYRAS

Putodama tik žaidžia
Baltijos banga,
geltoną smėlį laižo . . .
sudūžta . . . lyg nėra . . .

Čia pasakų apjuosta
Undinė ant uolos
ir Švedija kaip juosta
akiraty baltuos.

Užges vėl spindulėlis,
paraus dar vakarai . . .
Tėvynės žiburėlio
iš čia nepamatai.

Rymoju čia atėjus,
mąstau kaip visados,
papūs gal vėsus vėjas
iš Palangos brangios?

Sudie, vėjeli šiaurės,
keliauk, manęs nelauk!
Sudie, vėjeli šiaurės,
širdis banga tik plaks!

III

ŽIEMOS MELANCHOLIJA

Aš lyg vargas
rausvo vario,
juodas varnas
vakare.

Vaidus vėjas
sniegą varo.
O! Ne sniegą —
— tik mane!

Mano žodžiai
vyturėliai —
vakar žuvo
audrose!

IV

NOKTURNAS

Skirtas H. V. F.
Naktis sunkius vartus užkėlė,
Uždarė užraktu staiga.
Matau toli aš žiburėlį,
Kuris negęsta niekada.
Naktis siaurus langus užvėrė
Ir uždengė juoda marška.
Girdžiu dainuojantį aš vėją
Viliojančia gaida gailia.

Naktis mane dabar prikausto
Prie sosto aukšto ir puošnaus.
Nereikia man pasaulio aukso
Mano siela laisva keliaus
Per tolius nematytos visatos
Į glėbį Amžinybės Amžinos.

SUGESTIJA IR AUTOSUGESTIJA

JUOZAS TININIS

Žodis sugestija sudarytas iš lotynų suggerrere (= įnešti, įdiegti). Tat sugestija yra įnešimas arba įdiegimas į žmogaus dvasią kokios nors idėjos. Paprasčiau sakant, sugestija — tai dvasinis poveikis, kurį vienas asmuo padaro kitam. Jei kas tokį poveikį savo dvasioje išgauna be kito asmens pagalbos, tada turime autosugestiją (graikiškai autos — pats). Sugestijos žodis lietuviškai gali būti išverčiamas įtaiga, o autosugestija — savitaiga.

Sugestija turi dvi fazes. Pirmąją fazę sudaro idėjos priėmimas į sąmonę: ten ją įdiegia vadinamas operatorius, arba teikėjas. Antrąją fazę sudaro idėjos virtimas veiksmu sąmonėje, arba idėjos realizacija.

Kiekvienoje tikroje sugestijoje turi būti subjektas, į kurį idėja diegiama, ir operatorius, kuris tą idėją diegia. Operatoriaus valia paprastai būna stipresnė negu subjekto valia, kurią operatorius paima į savo kontrolę ir tuo būdu padaro sugestiją, kitaip sakant, perkelia į subjekto sąmonę norimą idėją.

Sugestijos vyksme esminis dalykas yra ne pirmoji fazė (idėjos priėmimas), bet antroji (idėjos pavertimas veiksmu subjekto sąmonėje).

Pati sugestija dažniausiai vykdoma žodžių pagalba. Kadangi sugestiją vykdo ne pats asmuo, bet kitas, todėl ji dar vadinama heterosugestija (graikiškai heteros — kitas). Tačiau skirtumo nėra, ar žmogus pats savo dvasioje sudarys poveikį ar kas nors kitas, vadinasi, ar vartos autosugestiją ar heterosugestiją. Juk nėra esminio skirtumo augalo augime, ar žmogus pats jį sodina ar sodininkas. Net galima sakyti, kad autosugestija yra kiekvienos sugestijos ar heterosugestijos prototipas, nes jei sugestijuojamas asmuo idėjos nepriims, sugestija nueis niekais.

Sugestijuojamoji idėja turi suintensyvinti subjekto dėmesį, nes kitaip ji nesirealizuos sąmonėje. Užtat ir sugestija suskirstoma pagal dėmesio psichologiją: 1. spontaninė sugestija, 2. refleksinė, arba valingoji sugestija ir 3. įdiegiamoji, arba primetamoji sugestija. Abi pirmosios rūšys yra ta pati autosugestija, o trečioji — heterosugestija.

Spontaninė sugestija. Jei mes padėsime ant žemės trisdešimt pėdų ilgio ir devynių colių pločio lentą, kiekvienas ją pereis, bet jei mes ją iškelsime tarp dviejų bažnyčios bokštų, niekas ja nebepereis nenukrisdamas. Autosugestija gali mus veikti nepaprastai didele jėga. Jei mes leidžiame jai veikti spontaniškai, mus gali ištikti, ar dažnai ištinka, baisios pasekmės. Vien tik iš šios priežasties kyla daugybė visokių ligų. Juo labiau mes stengiamės, pavyzdžiui, atsikratyti mintimi, kad gal mes sergame širdies liga, tuo labiau mes apie tą ligą galvojame ir tikrai ją sukeliame savo organizme. Šiuo atveju mūsų pastanga atsikratyti minties apie ligą virsta sustiprinta mintimi apie ligą. Mes dabar savyje iššaukiame autosugestiją, kuri yra prieš mūsų norą. Jei kam teko mokytis važiuoti dviračiu, tas galėjo pastebėti šitokios autosugestijos veikimą: juo labiau stengies išvengti vidury kelio esančio akmens, juo tiksliau ant jo užvažiuoji. Stengimasis neužvažiuoti čia niekо nepadeda. Priešingai, jis dar labiau sustiprina autosugestiją, nes objektas smarkiai pagavo mūsų dėmesį. Tas pats būna, kai norime užmigti, bet negalime. Juo labiau stengiamės užmigti, juo toliau bėga nuo mūsų miegas. Iš čia galime išvesti tokį dėsnį: kada idėja su pakankamu dėmesiu pagauna mūsų dvasią ir iššaukia autosugestiją, tada bet koks stengimasis pasipriešinti šiai sugestijai būna bergždžias; priešingai, jis sustiprina sugestiją.

Spontaninė sugestija reiškiasi įvairiausiais būdais: mus veikia, daro įtakos atsiminimai, nuomonės, vaizdai, sapnai, džiaugsmas, liūdesys ir daugybė kitų dalykų. "Kiekviena idėja stengiasi pavirsti tikrove" (Baudouin).

Spontaniškoji sugestija ypač lengvai pasireiškia vaikuose. Pavyzdžiui, jei mažam vaikui sakysime, kad žiema yra metų laikas, kada mes kenčiame nuo šalčio, tai toks vaikas užaugęs visą gyvenimą bus "šąlantis mirtingasis". Arba jei mažam vaikui įkvėpsime nedrąsą, jis vėliau ir gyvenime bus nedrąsus; jeigu baimę — jis ir gyvenime bus bailus.

Mažas vaikas paprastai viskuo tiki, ką jam motina sako. O tikėjimas yra dirva, kurioje kiekviena autosugestijos pasėta idėja suklesti. Emilis Coué, garsusis sugestijos pritaikytojas gydymo reikalams, mums duoda tokį pavyzdį: vaikas susimuša pirštą ir verkia; pribėga motina, papučia pirštelį, sakydama, kad dabar nebeskaudės, ir vaikas liaujasi verkęs, nes jo pasąmonė tiki motinai. Motinos žodžiai čia yra labai sėkminga sugestija.

Suaugę žmonės dažnai nepastebi, kad jie veikia, gyvena ir elgiasi sugestijų įtakoje. Juos veikia mados, menas, žymios asmenybės, spauda, visuomenės nusistatymas, visokiausios reklamos ir kt. Amerika ne bereikalo reklamoms išleidžia milijonus. Kaikurių krautuvių savininkai stengiasi nusisamdyti gražias ir patrauklias pardavėjas, kad pirkėjas lengviau patikėtų jų giriama prekių kokybe.

Valgių vardai turi daug įtakos valgančiųjų skoniui. Čia tenka prisiminti Paskalio posakį: "Kalbėdami apie meilę, įsimylime".

Pasitaiko žmonių, kurie ima tikėti savo išsigalvojimais. Melagis dažnai tiki savo išmislų realumu.

Freudas mano, kad mirtis nelaimingame atsitikime daugeliu atvejų iš tikro yra tik nevalingoji savižudystė, priklausanti nuo komplekso. Emersonas sako: "Jei galvosi apie neturtą, visą laiką ir būsi neturtingas".

Dagybė pavyzdžių realiame gyvenime rodo, kokią įtaką žmogui daro sugestija arba autosugestija. Dar ne taip seniai Lietuvoje žmonės naudojosi atkalbėjimais nuo gyvačių įkandimo, nuo vadinamos rožės ir kt. Šie atkalbėjimai paprastai būdavo veiksmingi, nes žmonės besąlygiškai tikėjo jų galia ir jėga.

Graikų matronos neštumo metu vaikščiodavo tarp dailių statulų ir paskui pagimdydavo vaikus, kurie būdavo gražūs, kaip skulptūrų sukurtos statulos. Prof. Baudouin duoda dar tokį pavyzdį. Pas vieno vyro žmoną valgydavo pietus gerai šeimos pažįstamas asmuo su deformuotu nykščiu. Žmona tada buvo antrame nėštumo mėnesy. Ji vis baiminosi, kad jos vaikas nebūtų su tokiu pat pirštu. Ir tikrai, gimsta mergaitė su deformuotu nykščiu. Vadinasi, mintis apie deformuotą pirštą buvo apvaldžiusi motiną ir pasireiškė neigiamąja autosugestija.

Spontaniškoji sugestija dažnai vartojama labai sėkmingai gydyti daugeliui ligų. Minėtas Coué pasakoja, kad viena vienuolė visą žiemą gulėjusi sirgdama. Kartą ji išgirdusi savo draugę sušnabždant: "Ji

nepergyvens balandžio mėnesio". Ši pragaištinga sugestija, virtusi vienuolėje autosugestija, tikrai balandžio mėnesį nuvarė ją į kapus. Arba štai dar vienas pavyzdys. Nuteistajam mirties bausmė buvo pranešta, kad jis mirs kaip mokslinio eksperimento auka. Ir tikrai, jis mirė, kai visai nepavojingai jam buvo įdurta adata ir iš krano paleistas vanduo, priduriant, kad tai jau tekąs jo kraujas.

Šio šimtmečio pradžioje, Prancūzijoje, Nancy mieste, gyveno jau čia mūsų kelis kartus minėtas gydytojas Emilis Coué, kuris pirmas pradėjo visokias ligas gydyti sugestijos ir autosugestijos metodu. Jis taip išgarsėjo, kad pas jį važiuodavo pacientai iš viso pasaulio. Štai keli jo išgydymo pavyzdžiai. Mergaitė šešis mėnesius nevaldo rankos. Užteko tik vienkartinės Coué sugestijos, kad ji pagytų. Vienas keturiasdešimt metų vyras serga paroksizmu (širdies liga) ir daugiau nei metus negali išeiti iš kambario. Priepuolis kartojasi kasdien tam tikrą valandą. Pacientas buvo nugabentas pas Coué ir išgijo.

Daugelis žmonių Europoje kenčia nuo reumatizmo gruodžio mėnesį, visai nežinodami, kad šią ligą jie sukėlė autosugestijos būdu. Mūsų liaudis tai išreiškia posakiu: "Įsikalbėjo sau ligą".

Autosugestijos reiškinių galima pastebėti ir miege. Žmogui miegant, jo pasąmonė nemiega. Jei kas prieš užmigdamas pagalvoja, kad tokią ir tokią valandą turi iš ryto pabusti, paprastai norimą valandą ir pabunda. Vadinasi, idėja, kurią mes turime mintyje prieš užmigdami, yra pradžia sugestijos, kuri tęsia savo veikimą miego metu.

Kaikurie sapnai kyla iš to, ką mes skaitėme prieš atsiguldami. Mat miego metu vyksta komplikuotos protinės operacijos, kurių išdavoje išsprendžiamos nebaigtos spręsti problemos, uždaviniai ir panašūs dalykai. Dažnai sugestijos atsiranda iš pačių sapnų. Atsibudęs žmogus ima galvoti apie sapną ir tokiu būdu nejučiomis vykdo autosugestiją. Pavyzdžiui, vienas sveikas vyras sapnavo, kad jam buvo daroma apendicito operacija. Ir tikrai, praėjus šešiems mėnesiams, jam jau reikėjo daryti tokią operaciją.

Priežodis "naktis neša patarimą" kilo iš žmonių pastebėjimo, kad miego metu atbaigiamos spręsti problemos. Sakysime, koks nors poetas, negalėjęs vakare užbaigti eilėraščio, rytą pastebi, kad jo pasąmonėje jau yra atsiradusi gatava eilėraščio pabaiga.

Esminė spontaniškos sugestijos sąlyga — tai dėmesio koncentracija. Ši sąlyga remiasi pirmąja sugestijos faze, būtent, idėja, kuri stengiasi savaime realizuotis; idėja, apie kurią koncentruojasi spontaniškas dėmesys. Jei dėl kurios nors priežasties idėja yra apsupta labai stiprios emocijos, tada ji realizuosis sugestijos būdu.

Dėmesio sukoncentravimo svarbą sugestijoje ir emocijos pagalbą sugestijai galima matyti iš šio pavyzdžio. Paryžiaus bombardavimo metu paraližuota moteris iš penkto aukšto atsidūrė žemutiniame aukšte, visai nežinodama, kaip ji tai padarė. Mat, bėgimo nuo pavojaus idėja sugriebė jos mintį ir stiprios emocijos įtakoje virto veiksmu. Antras pavyzdys — tai jau minėtas stengimasis neužvažiuoti ant akmens, mokantis dviračiu. Akmuo patraukia mūsų dėmesį, kyla emocija ir atsiranda sugestija, kurioje visos mūsų pastangos veikti priešingai nueina niekais. Šis pavyzdys gerai pavaizduoja priešingai veikiančių mūsų pastangų dėsnį, galiojantį visoms kliūtims, kurias mes sutinkame gyvenime.

V. KRIŠTOLAITYTĖ PARADOKSAS II

Sugestija paprastai realizuojasi per pasąmonę. Ypač natūralus miegas yra labai palankus spontaniškajai autosugestijai.

Žinodami, kokia didelė yra sugestijos nauda ar žala gyvenime, mes turime kontroliuoti savo mintis: sustabdyti neigiamas idėjas, kurios virsta kenksmingomis sugestijomis, pavyzdžiui, silpnumo, neturto, nelaimės, ligų ir kitokiomis sugestijomis, ir puoselėti teigiamas idėjas, kurios savo įtaigumu pagelbsti žmogui išlikti sveikam, linksmam ir laimingam. Užtat garsusis sugestijos pritaikytojas gydymo reikalams Emilis Coué pataria kasdien rytais, atsibudus, ir vakarais prieš užmiegant, kartoti šią formulę: Tous les jours et à tous les points de vue, je vais de mieux en mieux (kiekvieną dieną visais atžvilgiais aš jaučiuosi geriau ir geriau).

Refleksinė arba valingoji sugestija. Tas pats Coué atkreipia autosugestijos praktikuotojų dėmesį į priešingai veikiančių pastangų dėsnį, sakydamas: "Svarbiausia, valia neturi įsiterpti į autosugestijos praktikavimą." Autosugestija veikia pagal du pagrindiniu

dėsniu: dėmesio koncentracijos dėsnį ir priešingai veikiančių, kenkiančių, pastangų dėsnį.

Pasąmonė yra sandėlis atsiminimų, kurie į ją susirinko arba nukrito iš sąmonės. Tai, kas yra patekę į pasąmonę, nuolat dirba ir veikia. Iš pasąmonės vaizdai kartais iškyla į sąmonę, vaizdžiai tariant, požeminė srovė išmuša į viršų. Tai ypač ryšku sapnuose. Psichoanalizė yra įrodžiusi, kad pasąmonė apsireiškia miege. Tai, kas dienos metu buvo užslopinta žmogaus sąmonėje, miego metu iškyla į paviršių ir apsireiškia sapnų pavidalu.

Dienos metu žmogus turi įvairiausių dvasinių būsenų. Vadinamos svajonės iš tikrųjų yra tik miniatiūriniai sapnai. Svajonėse žmogus leidžia laisvai sruvėti savo mintims. Jame ima kilti liūdesio ir troškimo bangos, apgaulingi vaizdai, — ima kilti iš mūsų sielos gelmių, tarsi arteziniai šaltiniai. Tai ypač žymu labai jautriuose asmenyse. Tokiose būsenose dvasia atsipalaiduoja nuo įtampos, ji tarsi ilsisi ir pasidaro imli sugestijai. Sugestyvumu ypač pasižymi silpnesni temperamentai: moterys, vaikai, menininkai... Tokią dvasinę būseną galima pasiekti sukaupus dėmesį į vieną kokį nors objektą. O pats susikaupimas išgaunamas fiksavimu — žiūrint į vieną kokį šviesų tašką (vizualinis atžvilgis) — arba klausymu vienodai atsikartojančio garso: laikrodžio tiksėjimo, bangų daužymosi į krantą ir pan. (akustinis atžvilgis). Tokia būsena, kuri sudaroma šitokiu dėmesio sukaupimu, vadinasi hipnozė. Dėmesio sukaupimas yra preliminarinis dalykas kiekvienoje hipnozėje, tik jis turi būti spontaniškas.

Teigiamos sugestijos daug kur žmogui padeda gyvenime. Pavyzdžiui, jei dainininkas scenoje jaudinasi, jis turi taip save sugestijonuoti: "Aš nejausiu scenoje baimės; aš dainuosiu gerai". Jei kam gyvenime nesiseka, tas turi vartoti vadinamąsias pasisekimo autosugestijas; jei kas skęsta nusiminime, tas turi naudotis optimizmo autosugestijomis. O jei kas kenčia fizinius negalavimus, tas turi vaizduotis save pilnu sveikatingumo ir pn. Žodžiu, kiekvienas turi laikytis jau minėtos Coué formulės: "Kasdien visais atšvilgiais aš jaučiuosi geriau ir geriau".

Tas pats Coué pataria kaip reikia elgtis, kad autosugestija, siekianti pašalinti kokį nors organizmo sutrikimą, būtų sėkminga: "Atsisėsk į patogią kėdę, stenkis nejudėti, atleisk ir atpalaiduok visus muskulus, užsimerk, braukyk ranka per skaudamą vietą, sakydamas: "Tai praeina". Pastarojo sakinio kartojimas turi būti atliekamas labai greitai, kad nebūtų laiko pagalvoti, jog tai "nepraeina".

Vienokios ar kitokios autosugestijos, atliekamos prieš užmiegant, miego metu išplinta, padidėja ir pilnai išsivysto.

Pagrindinės taisyklės autosugestijoje yra šios: 1. Kiekvieną rytą ir vakarą, prieš užmigdamas ir atsibudęs, praktikuok dėmesio koncentraciją pagal jau minėtą Coué formulę: "Kasdien visais atžvilgiais aš jaučiuosi geriau ir geriau". 2. Kai atsibudęs esi nelauktai apsėstas kokios nors dvasinės ar fizinės negalės, griebkis ypatingos sugestijos ir kartok: "Tai praeina". O jei negalė nepraeina, kartok tą patį vakare. 3. Kiekviena proga iššauk savyje susikaupimo būseną, o paskui, kaip galima gyviau, išgauk savo sąmonėje norimą dvasinių ar kūninių pagerėjimų vaizdą. 4. Kultyvuok dėmesio atpalaidavimo galią ir susikaupk prie vieno dalyko. Dėmesio sulaikymas prie vieno dalyko ypač sėkmingai ugdomas bei vykdomas tada, kai mes mokomės atmintinai kokį nors tekstą.

Svarbiausia yra pirmoji taisyklė. Taip pat nereikia užmiršti Coué patarimo: "Svarbiausia žiūrėk, kad valia neįsiterptų į autosugestijos praktiką".

Hindustano jogai kvėpavimo pratimuose vartoja tam tikrą formulę. Iškvėpdami ir įkvėpdami, jie kalba: "Aš esu linksmas". Jų kvėpavimo pratimai daromi siekiant sveikatos ir tuo būdu parengia dirvą teigiamąjai autosugestijai. Taip pat įkvėpimo ir iškvėpimo ritmas turi daug sugestyvinės vertės.

Žmonės, nieko nenusimanydami apie autosugestiją, kartais visai nejučiomis susilaukia neigiamų autosugestijos pasekmių. Pavyzdžiui, niekad nesakyk: "Aš neturiu atminties". Arba: "Aš praradau atmintį". Priešingai, vartok teigiamus pasakymus, būtant, kad mano atmintis yra puiki ir pn. Visa mūsų atmintis slypi pasąmonės sandėly. Neigiama autosugestija tą sandėlį uždaro. "Visos intelektualinės galios gali būti plėtojamos sugestijos pagalba" (Baudouin).

Fiziniuose skausmuose sugestija turi būti vartojama kaip anestezė. Pavyzdžiui, galvos ar danties skausmas gali būti labai greitai pašalinamas autosugestijos pagalba. Jei nepakeliame šalčio ar šilimos, turime save sugestijuoti, kad ateity geriau pakelsime. Artinantis žiemai ar vasarai, turime minėtas autosugestijas ypač pabrėžti. Autosugestijos pagalba galime pašalinti nuovargį, pyktį ir pn. Čia prisimintinas Goethės pasakymas: "Mes turime juoktis prieš tapdami linksmi:" Autosugestijomis išgydomi net blogi įpročiai, ydos... Tačiau pasisekimas sulaukiamas tik tada, kada asmuo reguliariai praktikuoja autosugestiją.

Sugestija išgydo nepagydomais laikomus ligų atvejus. Svarbu pasitikėjimas. Niekas nežino kur yra sugestijos galios riba. Coué pasakoja, kad vienas reumatikas prieš atsiguldamas sakydavęs: "Man nieko nėra. Aš galiu gerai vaikščioti". Ir jis išgijo.

Tačiau atsiminkim, kad autosugestija neturi būti maišoma su valia! Valia autosugestijoje pagamina priešingą rezultatą negu norima. Atsiminkime aukščiau minėtą pavyzdį, kada norime užmigti, bet nepa-

K. BULOTAITĖ

CRESCENDO

jėgiama. Juo labiau stengiamasi užmigti, juo toliau bėga miegas.

Įdiegiamoji sugestija. Coué sako: "Nėra sugestijos, o tik autosugestija". Šis pasakymas suprastinas taip, kad kiekviena sugestija nueis niekais, jeigu asmuo, į kurį ta sugestija nukreipta, nepavers jos autosugestija.

Nepaprastai sėkmingai sugestiją gydymo reikalams vartojo Coué. Jis sudarydavo seansus maždaug iš trisdešimt žmonių ir stengdavosi iškart juos paveikti per sugestiją. Tokių seansų vaisiai būdavo nuostabūs: išgydavo devyniasdešimt septyni procentai pacientų. Tik dviejų rūšių asmenys sunkiai pasiduodavo sugestyviniam Coué metodui, būtent: asmenys, kurių protas tiek atsilikęs, kad jie nepajėgdavo suprasti, kas jiems sakoma, ir asmenys, kurie sąmoningai nesugebėdavo sukaupti dėmesio prie vienos paprastos idėjos, nežiūrint, kad jų intelektualinės kultūros lygis būdavo gana aukštas. Taigi šie asmenys ir sudaro tuos tris nepavykusių sugestijų procentus.

Geriausias mūsų laikų šio metodo vartotojas gydyme yra Ch. Baudouin. Iš šimto pacientų jis išgydydavo dvidešimt aštuonis. Kaip Coué išgydydavo net ir tokius pacientus, kuriems medicina atsisakydavo grąžinti sveikatą, taip išgydydavo ir Baudouin, vartodamas sugestijos metodą. Štai, pavyzdžiui, trisdešimties metų moteris su džiova trečioje stadijoje. Coué apsiėmė ją išgydyti sugestijos pagalba. Po kelių mėnesių džiovos neliko nė ženklo. Vėliau ją tiriant nebuvo pastebėta džiovos atsikartojimo. Arba štai Baudouin sugestijos būdu išgydė džiovą vienuolikos metų mergaitei. Čia pravartu dar paminėti keletą išgijimų vartojant sugestijos metodą. Vienas vyras dvidešimt penkeris metus sirgo sinusičiu. Per tą laiką jis turėjo vienuolika operacijų, kurios jam nieko nepagelbėjo. Jis apsilankė pas Coué ir per tris mėnesius pasveiko. Arba štai aštuoniasdešimt metų amžiaus moteris, negalėjusi vaikščioti be lazdų. Po pirmo sugestijos seanso ji išėjo iš Coué kabineto jau be lazdų. Taip pat vienas žmogus ištisus dvidešimt metų sirgo neurastenija. Jis išvažinėjo visas Europos sostines, kreipdamasis pas garsiausius gydytojus, bet jo liga likosi kaip ir buvusi. Tada jis apsilankė pas Coué ir bematant pagijo.

Sugestijos metodo vartojimas auklėjimo srityje irgi yra labai naudingas ir reikšmingas. Pavyzdžiui, užmigdant lopšy vaiką, tėvas ar motina turi uždėti ranką ant jo kaktos ir kartoti pageidaujamą sugestiją, kol jis užmigs. Sugestijos metodu gali naudotis praktiškai kiekvienas žmogus. Jis tinka visiems, kaip jau buvo minėta, išskyrus tik kelis nenormalius pacientus. Šio metodo pritaikymo galimybių yra daug: juo galima išgydyti apsčiai ir organinių ligų, kurias pašalinti atsisako medicina. Sugestijos metodo veikmė yra tokia didelė, kad net negalima pasakyti, kur yra jo ribos.

Sugestija, kaip jau buvo sakyta, yra ne kas kita, kaip tik autosugestija. Tai aktyvus vyksmas individo viduje, o jo pradinis taškas yra idėja.

Sugestija, atseit autosugestija, tik tada duoda vaisių, jeigu ji nesumaišoma su valia.

Medicina ir sugestija papildo viena kitą. Gydytojas, prirašydamas vaistų, turi paaiškinti pacientui apie jų vartojimą ir tuo būdu pastarojo sieloje sudaryti teigiamąją sugestiją.

Žmogus, studijuodamas aplinką, užmiršo savo paties asmenybę. Sokrato posakis "pažink pats save" išreiškia labai gilią tiesą. Žmogaus dvasioje slepiasi tokios galios, kurios, tinkamai panaudojamos, gali apsaugoti žmogų nuo visokių dvasinių ir kūninių negerovių — sėkmingai jas pažaboti; tik reikia mokėti šiomis galiomis naudotis.

Autosugestijos reikšmę galima matyti daugelyje religijų, ypač krikščionybėje. Pavyzdžiui, bažnytinė muzika, skulptūra, tapyba, architektūra sudaro tikinčiojo sieloje tokias psichologines sąlygas, kuriose religinės idėjos būna lengviau prieinamos protui. Taip pat ir malda vaidina žmoguje tokį pat vaidmenį kaip ir teigiamoji autosugestija. Autosugestijos sulyginimas su malda neišvengiamas, nes tiek malda, tiek autosugestija susideda iš idėjos, kuri realizuojasi anapus nežinomo mūsų sąmonei vyksmo.

Apskritai, kiekvienam žmogui, norinčiam naudotis gera savo sveikata, patartina vartoti jau kelis sykius minėtą Coué formulę: "Kiekvieną dieną visais atžvilgiais aš jaučiuosi geriau ir geriau". Šią formulę reikia kartoti prieš užmiegant ir tuojau atsibudus.

KOSTAS HATZOPOULAS

LAI NEŠA...

Vertė — Juozas Tininis.

Lai banga tau neša valtį kur nori,
Lai vėjelis vairuoja ir burę ir irklą.
Tu išskleisk plačiai sparnus — žemė beribė;
Nežinomi krantai visuomet yra gražūs.
Gyvenimas — tai lašas rasos, tai banga,
Lai vėjelis neša valtį, kur nori ir žino.

Lai prerijų vaizdai keičias į miškus ir uolas,
Lai bokštai, lai dūmas lūšnelės slenka pro tave.
Ar gamta rodys tau besijuokiantį idilės vaizdą,
Ar dangus sutiks su griaustiniu ir audrom,
Negalvok, kad galėsi išlaikyti burės kursą.
Tu nuleisi inkarą ten, kur nori banga.

Ar žino tavo širdis, ko nori, ko ieško?
Ar tu kada nors sugavai, ką medžiojai?
Ar tu piovei blogį vietoj gėrio, kurį sėjai?
Ar tu nesuklydai net dėdamas šauktuką?
Ar ne tavo gudrybė, ne tavo pastanga
Tave suklaidino, tave apgavo?

Tad lai banga lūžta, kur nori,
Lai apsvaigimas veda širdį aklai.
Nors debesys rinksis, vėjai dejuos,
Ant kurio nors kranto saulė šypsosis.
O jei karčios ašaros apšlakstys tavo širdį,
Žinok, kur nors tavęs laukia džiaugsmas.

A. A. JUOZAS TININIS

TRUMPA ISTORIJA

RENĖ RASA

Dudienė buvo viena iš tų moterų, kurios visada jaučiasi teisios, nors savo nuomonę keistų kelis kartus į dieną.

Kai jos kaimynė Martienė nusipirko peruką, Dudienė tik skėstelėjo rankomis:

— Na, ir ką čia sugalvojai! Vaikščiosi dabar kaip su kepure.

Bet kaip pati peruką pasimieravo ir veidrodyje staiga pamatė modernią pajaunėjusią, pagražėjusią moterį, nedavė vyrui ramybės tol, kol iškaulino dvidešimt dolerių.

Nuo tos dienos niekas jos nebematė išsidraikiusiais ar nušiuvusiais plaukais. Žinoma, neskaitant vyro, nes negi eis moteriškė į lovą su peruku — nakčiai nusiimdavo. Bet vyras nė nepastebėjo, jam žmona visad žmona, ar su peruku ar be. Svarbu, kad pasitikdavo grįžtantį iš darbo ir pietums mėgstamus šonkauliukus su krienų padažu išvirdavo.

Visi kiti betgi atkreipė dėmesį į pasikeitusią Dudienę, ir ji buvo labai patenkinta nauju atradimu. Užtat Martienė pasijuto nuskriausta. Ji buvo pirmoji, kuri peruką nusipirko, o dabar visas dėmesys teko Dudienei.

— Ne tai, kad pavydėčiau, — skundėsi vyrui, — bet kas teisybė, — tai teisybė: aš buvau ta, kuri supratau pažangos reikšmę ir nepabūgau pralaužti siauro galvojimo ribas. O dabar Dudienė nosį riečia, lyg čia jos nuopelnas būtų...

Bet vyras buvo taip pripratęs prie žmonos kasdieninių nusiskundimų, jo manymu, nereikšmingais namų reikalais, kad nė nesiklausė. Supykusi Martienė nutarė vyrui daugiau nieko nepasakoti. Bet Dudienei pasiryžo nepasiduoti. Nuo tos dienos pradėjo taupyti: ir mėsą blogesne pirko, dažnai pietums ne šonkauliukus, bet tik makaronus su padažu išvirdavo, o alų vyrui visai uždraudė gerti, girdi, nesveika širdžiai. Atliekamą doleri vis dėdavo į komodos kampą. Taip sutaupė pusšimtį.

Bet naujas perukas, kurį buvo nužiūrėjusi, kainavo netoli šimto. Tad viena diena padejavo vyrui, kad lovos baltiniai plyšta, reikia naujų. Gavo penkiasdešimt dolerių.

Kai sekmadienį abi kaimynės susitiko prie bažnyčios, Martienė jau buvo su platininiu peruku. Dudienė net pažaliavo iš piktumo, nes jos kaštoninės garbanos atrodė kaip prasta vilna prieš sidabro siūlais spindinčią draugės šukuosena. Nutarė nenusileisti.

Taip pamažu prasidėjo lenktynės: kai viena nusipirkdavo peruką, kita dar gražesnį ar imantresnį kur nors surasdavo. Taupyti jau nebuvo kada, reikėjo greitai veikti.

Vyrai staiga pajuto, kad permažai uždirba. Anksčiau tai ir į banką pasidėdavo, o dabar vos galą su galu suvesdavo — vis atsirasdavo nenumatytų, svarbių pirkimų. Pagaliau žmonos net priedangos nebeieškodavo ir tiesiai reikalaudavo pinigų perukams. Miegamųjų pasieniuose dygo vis naujos galvos, kiekviena kitokio atspalvio, kitokios šukuosenos.

Pagaliau vyrai priėjo išvados, kad reikia ką nors daryti. Vieną šeštadienio popietę, kai abiejų žmonos,

O. KUNDROTAITĖ MERGAITĖ

kiekviena atskirai, išvažiavo į miesto centrą apsipirkti, susitiko prie tvoros aptarti padėtį.

— Maniškės geruoju neperkalbėsi, — pareiškė Duda. — Ji tokiam įkaršty, kad jokie argumentai neveikia.

— Tas pats ir su manąja, — pritarė Martis.

— Tai ką darom? — kreipėsi į draugą Duda.

— Reikia imtis gudrybių, — pasiūlė Martis.

— Kokių?

— Hmm, — truktelėjo pečiais Martis ir abu susimąstė.

— O jei mes taip pradėtumėm peruką po peruko pirkti, — šovė mintis į galvą Dudai, — gal tada ir jos pamatytų, kaip kvaila taip pinigais švaistytis!

— Tik dvigubas švaistymasis išeitų, — nepritarė Martis. — Taip neįtikinsi.

— Kažin kaip būtų taip plikę pridengus, — šyptelėjo Duda braukdamas ranka per blizgantį pakaušį.

— Cha, cha, cha..., — nusijuokė Martis. — Je, jaunystė... Ir aš turėjau garbanas, kaip karčius, o dabar... nutriušę siūleliai beliko...

— Abu vyrai parymo ant tvoros užmiršę savo išlaidžias žmonas, paskendę jaunų dienų prisiminimuose.

Taip tą dieną nieko ir nenutarė.

— Tik pažiūrėk, — rodė vakare Dudienė vyrui savo naują, tankiom garbanėlėm peruką.

— Hmm, — numykė tas. — Atrodai kaip Kizlų pudelis, — neiškentė.

— Ką? — pastatė akis Dudienė. — Pudelis?... Tavo informacijai, tai naujausios mados šukuosena. Tu nori, kad aš apsileidus vaikščiočiau, kad atsilikčiau nuo gyvenimo?... Manai, kad tavo pakaušis šviečia, tai ir aš turiu savęs neprisižiūrėti?!... — raudo, balo ir vis daugiau karščiavosi žmona.

Paskutinieji žodžiai kaip kūju trenkė Dudai į galvą: jam žmona dar niekad nebuvo prikišus plikės. Tas tik jį ir palaikė, kai plaukai pradėjo slinkti. O dabar?...

— Dabar žinosim, — pratarė jis pro dantis ir, trinktelėjęs durimis, išėjo.

Martienė tuo tarpu mieravosi savo juodas kaip Kleopatros garbanas ir negalėjo atsidžiaugti. Bet Martis vos širdies smūgio negavo pamatęs kainą:

— Du šimtai!... be garso prašnabždėjo lūpos.

Abu vyrai nutarė veikti.

Bet Duda jokiu būdu negalėjo užmiršti žmonos priekaišto. Jam dabar atrodė, kad ir kiti tik į jo plikę žiūri, kad tas šviesus apskritimas pakaušyti kaltas net, kad jo vyresniuoju buhalteriu nepaskyrė.

Abiejų šeimų gyvenimas pasikeitė iš pagrindų. Visa tai, kas anksčiau buvo svarbu, dabar nustojo reikšmės. Kiekvienas jautėsi savaip nelaimingas ir vienišas savo problemoje.

Duda pagaliau apsisprendė. Jis mylėjo žmoną ir nenorėjo jos prarasti. O tam, atrodė, buvo pavojus, nes buvo tikras, kad ji neapkenčia jo plikės.

Ir taip vieną dieną jis grįžo visai kitas žmogus — vietoj plikės buvo tankių plaukų pluoštas. Žmona taip ir sustingo pamačius vyrą be skrybėlės. Jis atrodė aukštesnis, galva kažkaip nusmailinta, o tas kuodas ant viršugalvio — kaip gaidžio skiauterė.

— Dabar tau nebereikės gėdintis mano praplikusio pakaušio, — kiek užgauliai, bet drauge viltingai pasakė Duda.

Dudienė liko bežadė. Ir prie geriausių norų ji negalėjo apsimesti susižavėjusi vyro pasikeitimu. Jis jai atrodė nenatūralus, atstumiantis ir visai svetimas. Čia pat nutarė trūk-plyšk atgrasinti vyrą nuo to gėdingo lopo.

Vieną ryta, kai abu sėdėjo prie pusryčių stalo, Dudai pasirodė, kad kažkas švelniai kedena jo plaukus. Atrodė keista ir kvailai šypsodamasis pasižiūrėjo į žmoną. Ji betgi ramiausiai gėrė kavą. Bet, kai pasilenkė valgyti, pajuto, kad kažkas slenka nuo viršugalvio ant kaktos, ant nosies ir staiga plumpteli tiesiai į kiaušinienę. Lėkštėje gulėjo plaukų pluoštas. Dudienė prunkštelėjo, bet pamačiusi vyro nuostabos, gėdos ir susigraužimo perkreiptą veidą, nurimo. Abu sėdėjo tylūs ir arti ašarų, nes žmonai pagailo vyro, o vyrui žmonos. Staiga puolė viens kitam į glėbį ir kits kitą pertraukdami tikino, kad drauge išgyventi metai, meilė ir prisirišimas buvo daugiau nei praėjusi jaunystė, išretėję plaukai ar net plikė, nuo kurios Dudienė kantriai krapštė acitonu aptirpdytus klijus.

Kitaip reikalai klostėsi pas Marčius. Ilgai vyras suko galvą, kaip atpratinti žmona nuo naujų perukų, bet nieko nesugalvojo. Visai netikėtai įkvėpimą gavo iš televizijos programos apie magnetą ir neatidėliodamas ėmėsi darbo.

Kai vieną šeštadienį išsiruošė į balių ir Martienė, dėvėdama savo vėliausio stiliaus "shagy dog" peruką, sėdo į automobilį, vyras iš nekantrumo ir susijaudinimo vos į namo šoną neįvažiavo. Bet planas veikė, jau sukant į gatvę Martienė staiga griebėsi už galvos:

— Kaip dabar važiuoji, — subarė vyrą, — net plaukus kelia, policija pričiups...

Martis kietai suspaudė lūpas, kad negurkteltų juokas, kuris kuteno gerklę: vos Martienė nuleidžia ranką, perukas taip ir strikteli į viršų lyg išgąsdintas kralikas. Ką ji nedarė — spaudė, glostė, plojo, plaukai stojosi piestu, o perukas kilo ir nesidavė priplojamas.

— Kas čia dabar, kas čia dabar... — spurdėjo Martienė automobilyje ir net šaltu prakaitu apsipylė iš desperacijos.

— Stok, — pagaliau sušuko. — Aš negaliu taip važiuoti... Nesuprantu, kas tam perukui?... Grįžtam namo, užsidėsiu kitą... Pamanyk, tiek sumokėjau, aš jiems parodysiu, — ir nutraukus nepaklusnias garbanas įkišo jas į rankinuką.

Martis be žodžių apsisuko. Skersomis žvilgčiojo jis į pražilusiais trumpais plaukais žmoną ir, nors buvo jos gaila, drauge ir juokas ėmė.

Martienė ilgai neužtruko ir po poros minučių išėjo platininiais "pudelio" plaukais. Bet jos veidas nervingai trukčiojo, o neramios akys vis žvilgčiojo į laikrodį:

— Jau pavėluosim, o žadėjau anksčiau ateiti, — priekaištingai pažiūrėjo į vyrą. Bet šiandien jis buvo įsikūnijusi kantrybė — nė žodžio.

Bet vos pradėjo važiuoti, Martienė vėl griebėsi už galvos: ir "pudelis" nerimo vietoj, ir tas kaip užkerėtas kilo nuo galvos.

— Stok, — šį kartą Martienė nė nemėgino peruko glostyti. Martis, apsukęs ratą vidury gatvės, įvažiavo automobilį į garažą. Žmona isteriškai kukčiojo ir nesijudino iš vietos, lyg pasiryžusi čia visą naktį praleisti.

— Neverk, ramino ją Martis. — Mesk tuos perukus pre tvorą, matai, kad niekam tikę. Turi savo plaukus... kad ir pražilę kiek, bet gražesni už tuos juodus ir šviesius karčius, kurie kaip karčiai ir atrodo...

— Visi sakė, kad gražu..., — pro ašaras pratarė Martienė.

— O ką sakys?... Negi teisybę?... Tiek pinigo išmeti ir kas iš to. Visi mato, kad ne savi, — įtikinėjo Martis.

— Mano žili, — jau kiek netikru balsu ištarė Martienė.

— Ale savi, ir vistiek gražūs! Kitos net žilai dažo, o tu nori paslėpti... — kantriai dėstė Martis.

— Bet kodėl taip? Taip niekad nebuvo?... — vėl prisiminė savo išgyvenimus Martienė.

— Kas ten žino, — nenorėjo gilintis į tema Martis ir išsiėmes nosinį padavė žmonai. Ji nusišluostė blakstienų dažais pasruvusias ašaras ir nedrąsiai užklausė:

— Mano plaukai gražesni?

— Žinoma... O be to, pareini namo ir nežinai ką pamatysi — blondinę, juodplaukę ar raudonplaukę. Kas dieną vis kita, lyg su svetima, ne sava žmona gyventum, — mėgino juokauti Martis.

Šį kartą ir Martienė nusišypsojo, o dar po valandėlės visai nusiramino.

Nuo tos dienos Dudienė ir Martienė tapo didžiausios "natural look" šalininkės.

Taip pasibaigė istorija su perukais, kurie savo dienas baigė palėpėje. Vyrai apie juos užmiršo, o moterys neminėjo, lyg jų visai nebūtų buvę.

VAIKO AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE (5)

D. PETRUTYTĖ

Paruošta aplinka ugdo vaiko savarankiškumą

Pirmasis paruoštos aplinkos bruožas — saugumas. Apie tai jau kalbėjome praeitą kartą ir matėme, kad sveikam vaiko auginimui ir vystymuisi, aplinka privalo būti saugi nuo dvasinių ir fizinių pavojų.

Antroji paruoštos aplinkos sąlyga, kad augantis vaikas turėtų kiek galima daugiau galimybių ir progų ugdyti savo savarankiškumą bei savistovumą nuo pat jaunų dienų. Vaiko savistovumas čia suprantamas: pačiam valgyti, pačiam rengtis, nusiplauti savo rankutes, nusivalyti nosį, padėti dengti stalą, atnešti ir nunešti daiktus į jų vietą ir t. t. Visos motinos žino, kad kiekvienas normalus vaikas veržiasi pats veikti ir ką nors darant stengiasi padėti. Bet visa nelaimė — jis nežino kaip. Čia ir glūdi svarbiausioji motinos pareiga ne tik aprūpinti vaiką tinkamomis veiklos priemonėmis, bet ir kantriai parodyti kaip jas naudoti ir kaip tvarkingai atlikti bet kokį veiksmą.

Tačiau kasdieniniame gyvenime elgiamasi visai priešingai. Užuot padėjus vaikui ugdyti savarankiškumą, sakoma: palik, aš padarysiu; nesitaškyk, aš nuplausiu; nepilk, papilsi; neimk, sudaužysi; pasitrauk, nekliudyk man! Ir taip kartojasi be galo ir be krašto, diena iš dienos. Toks elgesys dažnai užslopina vaike bet kokį norą savarankėti, sužinoti, išmokti. Neigiamų aplinkos sąlygų veikiami, silpno iš prigimties būdo vaikai tampa neveiklūs svajotojai, nedrąsūs, visam abejingi, o stipraus būdo — nenumaldomi padaužos ir aršūs priešginos. Jie sunkiai suvaldomi ir dar sunkiau drausminami.

Norint išvengti anksčiau minėtų nemalonumų, reikia kuo stropiausiai stengtis paruošti namu aplinką taip, kad 1—2—3-jų m. amžiaus vaikas, kiekviename savo plėtros laikotarpyje, pakankamai rastų galimybių patenkinti pabundantį polinkį savaimingai siekti savistovumo. Tik savistoviai veikdamas vaikas tampa sąmoningas ir įpranta bei išmoksta teisingai įvertinti savo pajėgas ir sugebėjimus. Kol vaikas yra laikomas nuolatinėj suaugusiojo priklausomybėj — valgydinamas, prausiamas, rengiamas, laikomas gardelyje ar pririštas kėdutėje (angl. Walker), vežiojamas vežimėlyje ar vedžiojamas už rankutės, — tol jo augimas ir vystymasis vyksta nenormaliai, nes jis negali nei pamilti, nei pasisavinti tokios aplinkos. Jo pasąmonėje vystosi savotiškas nepasitenkinimo jausmas tokiai jo būtybę slegiančiai aplinkai.

Mažų vaikų savistovus veiklumas paruoštoj aplinkoj, kurioj jie gauna reikalingą pagalbą iš suaugusiojo, nuteikia juos kūrybiškai ir skatina siekti asmenybės darnumo *savomis pastangomis* per konstruktyvius veiksmus su daiktais ir žmonėmis.

Paruoštoj aplinkoj turėtų būti tokie daiktai, kurie ne tik skatintų vaiko veikluma, bet ir padėtų pusantrų ar dviejų metų amžiaus vaikui koordinuoti savo judėsius. Tai daiktai, kuriuos vaikas galėtų nešioti iš vietos į vietą: spintutė su ištraukiamomis stalinėmis, dėžutės darinėjimui, vienas antras buteliukas (nedūžtami) su lengvai atkišamais kamščiais, vežimėlis stumdymui, žemi laiptukai su turėklais iš šonu laipiojimui ir kiti panašūs daiktai. Taip pat visi žinome,

A. TAURINSKAS ŠEIMA

jog maži vaikai labai mėgsta žaisti su vandeniu — jį pilstyti arba nešioti su ąsotėliu ar kibirėliu. Todėl šitoji galimybė turėtų būti išmintingai įrikiuota į vaiko aplinką.

Kiekvienas normalus vaikas pačios prigimties yra apdovanotas labai veiklia energija, kuri paprastai mus, suaugusius, erzina ir pykina. Tatai atsitinka todėl, kad mes dar nepakankamai esame įsisąmoninę, jog tik per veiksmą, per nuolatinį judėjimą, vaikas auga, mokosi ir kuria savo asmenybę. Tačiau reikia žinoti, jog šitoji kūrybinė vaiko energija yra ribota. Tai žinodama, motina turėtų stropiai daboti, kad vaiko energija, Dievo skirta kūrybai, nebūtų eikvojama beprasmiškiems veiksmams.

Aplinka turi būti graži

Tai trečioji ir labai svarbi, paruoštos aplinkos savybė.

Ruošdami vaikui aplinką, nesirūpinkime prabanga, bet paprastumu, grožiu ir estetika. Taip pat neužmirškime, jog čia yra geriausia proga į aplinką įnešti kiek galima daugiau tautinių motyvų ir gražių bei prasmingų lietuviškų papročių. Kadangi mažas vaikas visa savo būtybe, visu gyvenimu, pasisavina aplinką ir visa, kas joje yra, tai tą palankią aplinkybę panaudokime tautinei sėklai pasėti, tautiniam pajautimui įdiegti ir ugdyti. Lietuviškos lopšinės ir dainos, gilūs tautiniai eilėraščiai ir apsakymėliai lietuviškos vaikų knygelės su meniškomis iliustracijomis, lietuviška muzika, paveikslai ir kitokios tautinės vertybės, tai geriausios priemonės tautiniams jausmams įžiebti ir lietuviškumui skiepyti.

Žinant mažų vaikų didelį jautrumą ir nepaprastą imlumą, būtina yra vengti neskoningų daiktų, neestetiškų ir menkos kokybės knygų bei paveikslų, rėkiančios laukinės muzikos ir žiaurių bei erotinių televizijos vaizdų. Visos tos negerovės ypatingai žalingos asmenybės sandarai pirmajame žmogaus gyvenimo

šešmetyje. Visa, ką vaikas įsisavina šituo jautriausiuoju laikotarpiu, ir lieka sąstatine jo asmenybės dalimi. Todėl neklaidinkime savęs, manydami, kad, girdi, vaikas dar mažas, nieko nesupranta ir visai nesvarbu ką jis mato ar girdi.

Grožis ne tik vaiką vilioja, bet jis jį ir formuoja pozityvia linkme. Nors grožis ir gera auklėjimo priemonė, tačiau reikia būti atsargiems ir išmintingiems, kad kartais vardan grožio perdaug nesuvaržytume vaiko ir jo veiksmų.

Aplinka privalo patenkinti ir dvasinius vaiko poreikius

Tai ketvirtoji paruoštos aplinkos savybė, apie kurią labai retai galvojama. Jeigu mes neruošiame vaikui aplinką, kuri puikiausiai atitinka jo kūno ūgiui ir poreikiams, tokia aplinka dar nėra pakankama, jei joje nėra vaiko sielą gaivinančių elementų. Tokios aplinkos, kurioj vaikas gali laisvai lakstyti, karstytis ant baldų ar po jais landžioti pilnai užtenka kačiukui arba šuniukui, žodžiu, gyvuliukui.

Anksčiau jau esu minėjusi, jog kiekvienas gyvas organizmas, kad galėtų normaliai augti ir sveikai plėtoti savo įgimtus sugebėjimus, būtinai turi turėti palankias sąlygas. Tai reiškia — privalo aplinkos su tam tikrais dalykais joje, kurie patenkintų besivystančio organizmo poreikius. Kuo organizmas paprastesnis, nesudėtingas, tuo ir jo reikalavimai mažesni. Pvzd., augančiam augalui užtenka oro, žemės, vandens ir saulės šviesos. Tačiau gyvulys jau yra reikalingas sudėtingesnės aplinkos. Jam reikia aplinkos, kurioje jis galėtų laisvai judėti, kad susirastų maisto, partnerį ir medžiagos lizdui ar guoliui pasidaryti. Šalia to, gyvuliai dar yra reikalingi specialių dalykų savo aplinkoje, kurie patenkintų įvairius jų instinktinius poreikius.

Žmogaus vaikas yra reikalingas dar sudėtingesnės aplinkos — specialiai paruoštos aplinkos. Vaikui nebeužtenka tų dalykų aplinkoje, kurie pilnai patenkina augalų ir gyvulių vegetatyvinius ir instinktinius poreikius. Jo egzistencijai negana vien oro, maisto, šviesos, aprangos ir galimybės judėti. Žmogaus vaiko aplinkoje būtini yra tie dalykai, kurie patenkintų jo poreikius, moralinius, visuomeninius ir tautinius — patriotinius jausmus ir poreikius.

Tačiau ir tokia aplinka dar nebūtų pakankama, jei vaikas nerastų joje tinkamo maisto savo religiniams jausmams tenkinti ir ugdyti. Daug kas mano, kad priešmokyklinis vaikas, esąs perjaunas Dievo sąvokai suprasti ir, bendrai, religinei įtakai viršktinti. Tai netiesa. Religinius klausimus vaikas supranta ne protu, bet nuojauta (intuicija). "Nedarykime tos baisios klaidos", sako Montessori, "manydami, kad kol vaikas yra jaunas ir nepajėgus protauti, tai ir nejautrus nei religiniams, nei tautiniams nusiteikimams." (E. M. Standing: Maria Montessori Her Life and work psl. 270. A. Mentor — Omega Book).

* * *

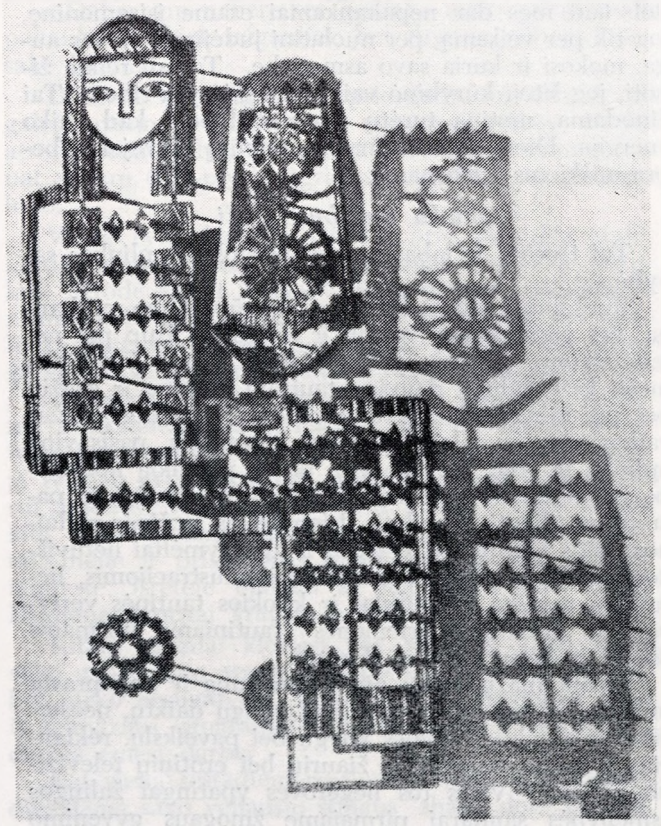

MARTI IŠ KITOS PARAPIJOS

S. V.

Rasių klebonas J. Siderevičius neruošė jokių vestuvių savo sesers dukrai. Juk klebonijoje visai ir netinka. Vestuvėms reikėtų sukviesti visą parapiją, o tada kaikurie pasigertų ir dar visokių išdaigų prisigalvotų. O Paprūsėje gi vakarop prisirenka į vestuves visokių nekviestų kriukininkų, kuriems irgi reikia duoti išgerti ir užkąsti. O jei neduosi nieko, tai tuoj išvartys tvoras ir išlaužys vartus. Todėl klebonas, kaip nutarė, taip ir padarė. Vieną saulėtą birželio antradienį, prieš pat šienapjūtę, po rytmetinių pamaldų, surišo amžinuoju moterystės ryšiu savo seserėčią Seliomiją Miknaičiukę su Jurgiu Baltrušaičiu iš Zanavykijos. Pabroliu pabuvo jaunojo pusbrolis, kuris buvo su juo drauge atvažiavęs, o pamerge — jaunosios sesuo Veronika. Jaunoji buvo apsirengusi tamsia suknele ir apsigaubusi dar motinos atsineštine šilkine skarele. O einant į bažnyčią, klebonijos tarnaitė padavė jaunajai į rankas porą rūtų šakelių.

Maunant žiedus ant rankų, klebonui lyg ir graudu pasidarė, nes jis buvo abiejų mergaičių globėjas. Kai mirė jų tėvai, o Rasių dvarą nupirkęs žydas pradėjo statyti spirito varyklą ir atėmė jų žemę, nes trobos buvo sudegusios per gaisrą ir žemės pirkimo nebuvo jokio akto. Sako, kad buvęs kažkoks raštas, sudarytas kaimo seniūno ir dviejų ūkininkų liudininkų, bet jie visi seniai buvo mirę. Todėl žydas įrodė, kad tos žemės dvarponis niekam niekad nepardavė, o tik leido naudotis už darbą dvare.

Tokiu būdu klebonui nieko daugiau nebeliko, kaip tik susidėti abi našlaites į vežimą ir parsivežti į kleboniją. Čia paauglėms mergaitėms prasidėjo naujas gyvenimas. Klebonijoje darbo buvo daug. Daugiausia jos padėdavo šeimininkei prie valgio ruošimo, o ypač per atlaidus, kai privažiuodavo daug svečių. Prie klebonijos buvo labai didelis sodas, pilnas uogų ir vaismedžių. Mergaitės ir čia turėdavo nurinkti uogas ir virti uogienes, o taip pat skinti obuolius ir kriaušes žiemai.

Klebonas nė nepasijuto, kai abi mergaitės paaugo. Vyresnioji jau 18 metų mergina, o jaunesnioji 12 metų pusmergė. Kai J. Baltrušaitis pasipiršo vyresniajai, klebonas tikėjosi, jog mažesnioji dar pasiliks. Tačiau ta nenorėjo skirtis nuo sesers ir įsiprašė, kad ir ją drauge vežtųsi.

Pusryčių metu klebonas daug kalbėjo, juokavo, kad jaunoji perdaug neliūdėtų. Kėlė net kelis kartus stiklelį už jaunavedžių laimingą gyvenimą. Šeimininkė su tarnaite prižiūrėjo rūpestingai stalą, kad ko nors nepritruktų, nes dar tolima kelionė joms buvo prieš akis.

"Na, nors Baltrušaičiai ir Zanavykijos šimtamargiai, nors ūkis kaip Gavronskio palivarkas, bet savo sesers dukros, kaip sakiau, tuščios neišleisiu. Duosiu žadėtą tūkstantį rublių, o iš klebonijos kiemo ji išvažiuos su pilna padvada'".

Čia pat klebonas patiesė ant stalo visą tūkstantinę.

Klebonijos bernas jau iš vakaro paruošė vežimą. Tikrino rungus, tepė ratus, kad vežimas su kraičiais ir jauna marčia kur nors pakelėje nesulūžtų. Bet klebonas vis neapsisprendė tikrai, kuriuos arklius kinkyti. Vežimas jau stovėjo pakrautas su Seliomijos kraičiais. Stalas, spinta, lova, kelios kėdės ir kraitinė skrynia, pilna audeklų, staltiesių, rankšluosčių prikrauta. O ir patalynė surišta pūpsojo viršuje.

Bernas, pamatęs kleboną kieme, dar kartą užklausė jį:

— Tai... Kažin, kuriuos arklius kinkysime?

— Kinkyk juodbėrius! Už poros metų vėl turėsime kitus! — skubėdamas numojo ranka klebonas.

Atsisveikino Seliomija verkdama su visais. Bučiuodama dėdei ranką, padėkojo jam už viską, apsikabino klebonijos šeimininkę ir tarnaitę. Sesuo Veronika sekdama iš paskos, irgi gailiai verkė. Ji jau iš vakaro susidėjo visą savo menką turtą į medinę dėžę ir prašė berną, kad jos nepamirštų.

Išvažiavo iš klebonijos kiemo du vežimai. Pirmame buvo jaunojo pusbrolis, o antrame pats Baltrušaitis su jauna pačia ir kraičio priedu — žmonos seserim, kuri ašarodama sėdėjo, kaip višta susigūžusi į pasostę nugara.

Atsisukusi Seliomija dar kartą pasižiūrėjo į bažnyčios bokštus, į kleboniją. Apmetė akimis sodą, laukus ir pievas, kur tiek metų praleido, ir krūtinėje ji pajuto gilų sopulį. Kaip bus nauioje tėviškėje, ji nė pati negalėjo įsivaizduoti. Dar gerai, kad dėdė išleisdamas tuoj pažadėjo atvažiuoti ir pasižiūrėti.

V. ČERNIAUSKAITĖ ILIUSTRACIJOS

Apie pietus keliauninkai pasiekė Naujamiestį. Žydai tuoj sustabdė vežimus ir pradėjo klausti:

— Ui! Ką turit parduoti?

— Turiu mergų! — nusijuokė Baltrušaitis.

— Ui! Mergų?

— Ale šitos, kuri čia sėdi šalia manęs, tai neparduosiu. Tai mano pati. Sau vežuosi. Žydai kasė barzdas, krapštė pakaušius nesuprasdami, apie ką čia jis dabar šneka.

O Baltrušaičių tėviškėje buvo didžiausia darbymetė. Savo vienturčiui sūnui tėvai norėjo iškelti šaunias vestuves, kaip šitamargiams Zanavykijos ūkininkams pridera. Todėl sukvietė visą kaimą, o net ir girininkų moteris prašė ateiti. Jaunimas visą dieną pynė vainikus, kuriais apkabinėjo ne tik vartus ir prieangį, bet ir darželių tvoras. Muzikantai jau nuo pat ryto čirpino savo smuikais, kad tik gražiau griežtų vestuvininkams, kai atvažiuos jaunieji. Stalai buvo nutiesti ne tik seklyčioje, bet ir šeimyninėj. Karšti valgiai garavo puoduose, o šalti užkandžiai ir sukrauti pyragai ant stalų viliojo visų akis. Keliolika butelių prūsiško gėrimo jau laukė svečių.

Piemenukai apie vidudienį, sulipę į gluosnius, dairėsi, ar nepamatys dulkių debesio. O apie pavakarę jie staiga pradėjo šaukti: "Jau atvažiuoja!"

Sujudo visi svečiai. Stumdė vieni kitus po kiemą, kad tik įspūdingiau sutiktų atvažiuojančius. Stipresnieji vyrai ėjo prie vartų pasitikti, o moterys susispie-

tė arčiau prie durų, kur jau stovėjo senieji Baltrušaičiai ir laikė lėkštę, apibarstytą rūtomis, ant kurios buvo duona ir druska, o taip pat ir du stikliukai degtinės garavo.

Tuoj iš vieškelio du vežimai įsuko į Baltrušaičių kelelį ir pro šimtametes egles prie vartų girgždėdami įvažiavo į kiemą.

Moterys pradėjo dainuoti:

Oi! Oi! Oi! Dievuliau mano!
Neišteksiu dovanėlių!

Reiks anytėlei, senai močiutei,
Šilkinės skepetėlės.

Reiks šešurėliui, senam tėveliui,
Baltojo stuomenėlio.

Oi! Oi! Oi! Dievuliau mano!
Neišteksiu dovanėlių!

Reiks mošytėlėms, jaunoms seselėms,
Plonųjų abrūsėlių.

Reiks dieverėliams, jauniems broleliams,
Margųjų juostužėlių.

Nors toli einu, nebijau nieko!
Turiu daug dovanėlių!

Vežimams sustojus, vyrai tuoj prišoko ir padėjo išlipti pirmiausia jaunajai. Marti drebėdama raudo, bet bandė juoktis lipdama iš vežimo į naują gyvenimą. Tačiau visi tuoj susidomėjo, kas ta mergaitė, kuri atvažiavo su jaunaisiais. Tuoj pradėjo šnibždėti vieni vienaip, o kiti kitaip. Daug visiems juokų sukėlė artimiausias Baltrušaičių kaimynas Petras Rinkevičius, kuris jau buvo senas bernas, bet vis dar sau negalėjo išsirinkti merginos. Tad jis ir juokavo, kad esą labai gerai, nes jaunieji ir jam nuotaką atvežę. Nors ji dar ir nedidelė, bet jis aiškinosi, kad dar galįs palaukti, iki ji užaugs. Be to, jis visada norėjęs pačios kapsiukės, nes zanavykės ne tokios gražios ir ne tokios meilios. Mergaitė pyko ir raukėsi, kai išgirdo, kad apie ją kalba, ir lindo už savo sesers pasislėpti.

Muzikantai iš peties drožė jaunavedžių maršą, o tėvai visus kvietė eiti į vidų ir pasistiprinti.

Visi svečiai daugiausia spoksojo į jaunąją. Vieni gyrė, kiti šiaip sau postringavo. O kaikurie tikrai sakė, kad esanti labai daili, aukšta tokia, raudonskruostė, gražiai nuaugusi. Bet buvo ir tokių, kurie tvirtino, kad būtų buvę geriau, jei Baltrušaitis būtų išsirinkęs sau merginą iš čia pat. Dabar parvežė marčią kapsę ir dar iš kitos parapijos. O prisivaišinusios moterys taip garsiai viena pro kitą šaukė, kad Seliomijai net suskaudo širdį.

— Ale klebono giminaitė! — šaukė viena.

— O! Toks čia daiktas! Klebono giminaitė! O ką jie iš to turės? Ar kad su savo brička per atlaidus galės įvažiuoti į klebonijos kiemą? Toks čia daiktas? O mums ir pas Joškų gerai. Didelis kiemas, arkliams daugiau vietos, o ir krautuvėlėje gali visko nusipirkti.

— Na! Ale klebonas pasogą gerą davė!

— Tai! Tūkstantį rublių bile kas galėjo jam duoti! Toks ūkis, o čia vienturtis sūnus! — šaukė kita.

Tris dienas ir tris naktis vestuvininkai ūžė, šoko, dainavo, valgė ir gėrė. O ketvirtos dienos rytą anyta perdavė jai samtį, ir čia prasidėjo marčios iš kitos parapijos naujas gyvenimą.

* Iš atsiminimų

EMILIJA VYDIENĖ

MIRKSNIS VIENAS

Per daugel metų širdin krovės:
Skausmai, džiaugsmai ir negerovės.
Jie augo, plėtės ir kankino,
Kol nepratrūko, neištvino.

Einu, jaučiu — našta lengvesnė
Ir visa žemė daug skaistesnė.
Nešuosi rankoj mirksnį vieną.
Jis gyvas, kalba į kiekvieną.

Džiaugiuos, kad turtą Dievo duotą
Ir aš jau pradedu naudoti,
Kad jisai žemėj negulėtų,
Nerūdytų ir nepelėtų.

Esu išdidi, tai mano pjūtis.
Manų jausmų širdies dalis,
Kad jis sukeltų gėrio liūtis
Pasklisdamas po visas šalis.

Ir tap būt gera netuščiomis
Ateit pas Tave, Sutvėrėjau.
Po ilgo darbo, rankomis sunkiomis,
Atnešt nors vieną žiedą Tau, Atpirkėjau.

ADA KARVELYTĖ

ILGESIO ŽIEDAI

Rūtos, mėtos, žirniukėliai,
Su jumis širdis mana...
Nors sapne kas pasakytų,
Ar kvepėsit man kada...

Ar ilsėsiuos vėl daržely,
Po senos obels šaka...
Ar pralėkdami paukšteliai
Dar čiulbės man, kaip tada...

O kada, kada, Dievuliau,
Vėl sugrįšu atgalios...
O kada ten vėl klausysiuos,
Mylimų žiedų dainos...

BIRUTĖ VYTIENĖ

VYŠNIA ŽYDĖJO

Šiltas vėjas smarkiai pūtė,
nešė žinią per lankas:
senas sodas pasiruošęs,
kelti dukrai vestuves.

Iš visų pati jauniausia
stovi sodo vidury,
baltais žiedais pasipuošus,
nuometuota ir daili.

Ją Gegužis pamylėjo
šiltą naktį paslapčia —
vyšnia vyšnelė žydėjo,
lyg jaunamartė balta.

VOVERĖLĖS APLANKYMAS

A. GIEDRIUS

Šaligatvyje ties namo kampu, kur dvi gatvės kryžiuojasi, guli šuo ir loja. Loja rytą, kai sukyla žmonės ir paukščiai, loja dieną, kai dirba ar kurnors skubinasi, loja vakare, kai visi nusidirbę ir pavargę. Tik vakare jis ilgiausiai loja: kol tik sumažėja gatvėje keleivių, kol miestas visai aptyla, kol jis ir pats pavargsta.

Už trejų namų, didelio ir seno medžio šovoje, gyveno voverė. Ji senai girdėjo tą šuns lojimą: nuo pat anų metų rudens. Taip jis lojo aną rudenį, taip lojo žiemą, lojo pavasarį, vasarą ir vėl rudenį. Voverėlei parūpo: ko jis loja... ir dar taip graudžiai?

Susirūpino ir nubėgo paklausti. Nuo šakos ant šakos, iš vieno medžio į kitą — nustraksėjo ir pamatė: jis guli prie žalitvorės, toks juodas, tirštai gauruotas, kažinkur žiūri ir loja. Voverėlė nušoko ant žemutinės medžio šakos ir prašneko:

— Laba diena!

Šuo pakėlė galvą ir pamatė.

— Ar tu mane šnekini? — paklausė.

— Tave, — atsakė lankytoja.

— Ačiū, voverėle. O iš kur tu tokia atsiradai?

— Aš gyvenu už trijų kiemų dideliame medyje. Ten turiu savo gūštelę. Mano vardas Tolikė. O kaip tu vadiniesi?

— Amsis.

— Ačiū, Amsi geriau šnekėtis, kai vardais gali pasivadinti.

— O ko tu čia atbėgai? Pirmą kartą tokią matau.

— Man parūpo, Amsi, ko tu loji. Aš žinau, kad visi šunes loja, tiktai kiti paloja išdykaudami ar ką negera pamatę, paskui vėl nustoja. O tu loji ir loji. Ir tavo lojimas kitoks: toks graudus, už širdies tveria.

Amsis nuleido galvą ir tylėjo. Voverėlė pamatė, kad jam iš akių ištryško dvi ašaros. Ji suprato, kad Amsiui kažinko gaila. Valandėlę palaukusi, sako:

— Amsi, tu turi didelį rūpestį. Ar gali man pasakyti?

— Galiu, — tyliai atsakė Amsis. — Aš nepabėgu, voverėle, — tai toks mano rūpestis, tai dėl to graudus mano balsas.

— Tai tu sergi, Amsi?

— Ne, voverėle, aš nesergu, tik negaliu pabėgti, kaip kiti šunes, kaip linksmi žmonių vaikai. O gražių prisimenu dienų, Tolike, labai gražių. Ir vieną tokią... Kai buvau mažas, toks paikas dar šunytis, pamačiau medyje voverėlę šokinėjant, ir pats panorėjau į medį įsilipti. O štai dabar nė žeme negaliu pabėgti.

— Kodėl, Amsi?

— Ištiko mane didelė nelaimė, voverėle.

— Ai, nelaimė! Sakyk, Amsi...

Šunelis dar patylėjo, lyg abejodamas, ar sakyti. Paskui pasakė:

— Matai, Tolike, kiek čia gatvių, į visas puses išbėgusių. O viena iš jų man labai nelaiminga, štai šita, pakalniui nusileidžianti. Iš tos pakalnės atvažiuodavo jaunas vyriškis, apsižergęs mašiną. O ta mašina ne tik baisiai plerpė, bet ir bjaurų leido kvapą. Aš norėdavau ta vyriškį nubaidyti, kad daugiau nevažiuotų. Aš jį užpuldavau. Bet jis manęs nebijojo ir vis važiavo, vis plerpino visiems į ausis, vis leido bjaurią smarvę. Aš nesilioviau jį puolęs, maniau — gal susipras, gal paklausys... Bet nepaklausė. O vieną kartą jis kryptelėjo savo plerpynę į mano pusę, turbūt norėjo mane pagasdinti, užvažiavo man ant kojos ir sulaužė.

— Ai, ai! — pasibaisėjo voverėlė.

— Aš gailiai sucypiau ir kaukdamas verkiau, — pasakojo Amsis. — Sulaužytą kojelę pakėlęs, ant trijų paršlubavau į kiemelį ir atsiguliau. Pamatė šeimininkė, sutvarstė, aprišo mano kojelę ir liepė gulėti. Ir gulėjau. Paskui bandžiau keltis ir eiti, bet nerėmė mano kojelė, o paspaustą skaudėjo.

— Suprantu, — užjausdama tarė voverėlė. — Aš vieną kartą nikstelėjau tiktai vieną pirštelį, ir tai suskaudėjo. O tau sulaužė... Ai, Amsi!..

— Prisikentėjau, voverėle. Paskui sugijo mano kojelė. Bet pasiliko kreiva — aš negaliu ja pasiremti Bandžiau bėgti — parvirtau, ir vėl suskaudėjo. Bandau eiti — tik šlubuodamas palengvėle tepaeinu. Dėl to vis guliu. Guliu ir loju. Žiūriu, kaip piktos mašinos pro šalį važiuoja, kaip būriai linksmų vaikų praeina, kaip kiti šunes prabėga...

— Amsi, ar tu turėjai draugų? Ar jie tave aplanko?

— Turėjau, voverėle... daug turėjau. Palakstydavom ir pažaisdavom, vieni kitus aplankydavom — ir dienos būdavo linksmos, ir naktys malonios. Turėjau draugų, voverėle.Prabėga jie ir dabar pro šalį. Kitas dar stabtelėja ir kokį žodelį pasako, o kitas tiktai šnaira akim dirstelėja ir bėga sau uodegą užrietęs... Ir vaikų praeina. Ir jie dar vienas-kitas mane pašnekina. O viena mergaitė tai man geriausia. Aš žinau, kur ji gyvena. Nubėgdavau, kai buvau sveikas. Aš ją palydėdavau į mokyklą, paskui pasitikdavau. Ir dabar ji mane aplanko. Atneša skanų pyragėlį, pašnekina ir paglosto. O kai savo rankutę uždeda man ant galvos, tai, rodos, aš ir sveikas pasijuntu... rodos, imčiau ir bėgčiau drauge su ja. Bet ji nueina, o aš turiu pasilikti. Toli nulydžiu ją akimis, paskui patyliu ir imu loti. Pravažiuoja piktos mašinos, prabėga dyki šunes, praeina vaikai ir žmonės, o aš žiūriu į juos ir lyg ne savo balsu loju. Loju ir loju. Tik ar jie supranta, kodėl aš loju?..

NAUJOS KNYGOS

JUZĖS AUGUSTAITYTĖS - VAIČIŪNIENĖS POEZIJOS KNYGA "RŪPESTIS"

PR. NAUJOKAITIS

Poetė Juzė Augustaitytė-Vaičiūnienė priklauso prie tų retesnių žmonių, kurie sulaukę ir vyresnio amžiaus, nenustoja energijos ir aktyviai reiškiasi kūryboje ar kultūrinėje veikloje. Mūsų poetė 1970 m. atšventė savo 75-ąjį gimtadienį. Tai sukakčiai išleistas jos penktasis eilėraščių rinkinys "Rūpestis", turįs 93 eilėraščius, rašytus tarp 1958 — 1963 metų.

J. Vaičiūnienė savo talentą subrandino nepriklausomoje Lietuvoje. Turtinga Lietuvos gamta savo spalvomis, šviesa ir šešėliais, savo dinamika ir melancholine nuotaika įaugo į jos sielą ir davė jai poetinių įvaizdžių gausybę, sukūrė simbolių pasaulį. Pirmasis jos poezijos rinkinys "Su baltu nuometu" išleistas 1931 m. Kiti rinkiniai: "Skeveldros" (1946), "Žvaigždėtos naktys" (1952), "Ant aukuro laiptų" (1961).

Per visus penkis rinkinius poetė yra ištikima klasinės eilėdaros tradicijai, pasižyminčiai taisyklingu ritmu, pilnai atliepiančiais turtingais rimais, vaizdingu žodingumu, poetinės nuotaikos išbaigtumu. A. Vaičiulaitis šitaip aptaria J. Vaičiūnienės poezijos pobūdį: ..."savo naujoje lyrikoje pasirodė erdvaus mosto, į kurį susibėga senovė, dabartinė šalies gėla, kone kosminiai regėjimai ir kažkoks mergautinis lakumas. Ypač įdomūs ir plastiški jos poezijos vaizdai, tarpais atliepią b e m a ž surealistiniu išradingumu ... O vaizdus ir palyginimus iš gamtos bei buities ji tiesiog rieškučiomis barsto. Ir jie nėra taip sau vaizdai, bet praveria ir naują perspektyva savo netikėtumu ir žvitrumu." (Lietuvių literatūra svetur, 15-16 psl.).

Savo individualiu poezijos keliu tebeeina J. Vaičiūnienė ir naujajam "Rūpestyje". Gamtos ir buities vaizdus kaip poetė instrumentuoja, suderina, simboliškai įprasmina, kad kiekvienas eilėraštis pasidaro lyg savyje pilnai užbaigta emocijų ir minties simfonija. Tas atskiro eilėraščio pasaulis yra labai sudėtingas, pilnas netikėtumų, kontrastų, kartais net neįspėjamų mįslių, neatsakytu klausimų, iš kažkokio sunkiai suvokiamo pasaulio įsibrovusių simbolinių užuominų, bet visa yra sulydyta į vieningą nuotaiką ir meninės išraiškos forma. Kartais eilėraščio turinys yra labai individualus, asmeniškas, atremtas į poetės viduje susidariusius, bet skaitytojui neparodytus įspūdžius. Palinkimas į mįslingumą ir daugybės netikėtų simbolinių vaizdų sukaupimas į vieną vietą J. Vaičiūnienės eilėrašlius padaro sunkius skaityti. Neperbėgsi vienu žvilgsniu viso eilėraščio. Reikia sustoti, susikaupti, įsigilinti ir pajusti tų visų vaizdų turtingumą ir prasmę.

Lengvesni ir ne tiek individualūs yra tie eilėraščiai, kur išreikšta paliktos tėvynės nostalgija, rūpestis dėl mūsų tautos likimo. Poetė, davusi skaudžių tėvynės sunaikinimo vaizdų, kai aviliai išplėšti, skruzdžių kupsteliai sumaišyti su žeme, kai nėra net iš ko nulieti medumi kvepiančios žvakės, reikalingos uždegti prie tautos karsto, — vis dėlto nepraranda vilties ir kritusių karžygių dvasią sujungia su galinga gimtosios žemės jėga ir giliais simboliniais vaizdais pranašauja prisikėlimą:

Balzamas, karstas, didelė drobulė, rankos —
Tai žemė, rasos, audros, ošianti giria,
Lelijų taurėse sudegę grynos aukos,
Sugrįžtančios iš debesų banga žalia.

Šešėliais gulusios, atgiję minios rinksis.
Delnuos ir kaktose sunešdamos žinias.
O vario, ilgai mąsčiusio gelmėse, tvinksnis
Iškils ir skleis plačiau, negu iš bokštų, jas

Nereikia nė trimis dienom rašyto laiko:
Galingas dundesys kaskart arčiau girdėt!
Kai debesys prisirpę liūties neišlaiko,
Ir lyjant nei žvaigždžių, nei saulės neregėt (6 psl.).

Visai lengvai bus kiekvienam suprantami tie nostalginiai savosios žemės, savos kultūros gelmių, laisvės pasiilgimo motyvai, kur poetė kalba visai realiais mūsų gamtos ar buities įvaizdžiais: "Ilgu spindėt grauduline žvake ... Ne čia įgijom savą garbę kartu su duona gimdami ... Svečios šalies piaulais smilkstu, sava keliauju ... Niekad sriauni tekmė maurais neužsikloja ... O nuo kaitros šiaudinis stogas galingiausias ... tą patį ūžesį išgirst pakaktų, kad paukštis ore, briedis Neringoj būtų saugus, auksinį pėdą rišdams Nemuno žmogus, balandžiai vakaro pastogėje ant laktų ..."

Arba koki puikūs aforistiniai perlai, kurių prisagstytas kiekvienas eilėraštis: "Kaip jaučia žemės skonį alkanas želmuo ... Aš žemėn grįžti antrą kart nenoriu ir vėl pakelėje karklu pražyst ... Nereik skaičiuoti, kiek grūdų į dirvonus pasėjau, tik rūpintis, kas juos į kviečių pėdus riš ... Nušovę paukštį, nešusi tiesos lašus, palinkę prieš didžiuosius, išauge prieš mažus ... Aš pažįstu laukus ištrėmimo ir pamokslus girdžiu nuo auksinių kalnų ... Nendrės lipa į ežero krantą pasidžiauti sulytų skarų ... Švytėjęs, takeli, per naktį, prieš švintant užžėlk dobilais ik dangaus, kad būt, aukso lapam bekrintant, miško broliams medaus ... Ir želiama, ir augama, ir miršlama — ant praeities ir ateities ribos ... Žmogaus širdis pasenus jaunesnio Dievo ilgis ... Susibrenda į tą bekrantę upę dievai, laukiniai žvėrys, žmonės, angelai, ir pasikrikštija, ant jos nutūpę, taikos balandžiai, kovos sakalai ..." Panašių vaizdingų ištraukų galėtume pririnkti daugybę.

Įdomų ciklą sudaro eilėraščiai apie tokius buities elementus, kaip žemė, vanduo, ugnis, oras, vėjas, miegas, dangus, pragaras, angelas, rankos, sapnas, rimtis. Iš visų išsiskiria proginis eilėraštis, skirtas tautinių šokių šventei. Kokia dinamika, koks entuziazmas, koks mokėjimas panaudoti veikiamuosius garsų ir judesio dalyvius; Tai jau ne proginis nudėvėtų žodžių pasveikinimas, o originalus, pilnas lyrinio jausmo, odės tonu parašytas tikros poezijos kūrinys.

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė, RŪPESTIS, eilėraščiai. Išleido J. Karvelio Prekybos Namai, Čikagoje 1970 m., 132 psl., kaina nepažymėta.

* *
*

KAD JI BŪTŲ GYVA

JULIJA GRIGAITIENĖ

Em. Čekienės knyga "Kad ji būtų gyva" yra dar vienas tautines problemas išeivijoje svarstąs veikalas.

Išleista Clevelande 1971 m. 413 p. Iliustracijos P. Jurkaus.

* * * *

Jau pats knygos pavadinimas instinktyviai sukelia pagarbą ir verčia susimąstyti.

Žinodami lietuvių tautos nedalią, pajuntame, kad knygoje rasime daug liūdesio, ilgesio, nusivylimo ir vilties ...

Iš tikrųjų, kiekvienas knygos puslapis išreiškia tėvynės meile, rūpestį jos ateitimi, jos laisve, jos tęstinumu.

Knyga, kurioje pagrindinis veikėjas yra Lietuva ir lietuvių tauta, visada ras garbingą vietą lietuviškoje knygų lentynoje. Reikėtų būti šaltu, profesiniu kritiku, kad pirmiausiai ieškotum silpnųjų vietų.

Tą rūpesčio dėl tėvynės laisvės šauksmą galima priimti pirmiausia širdimi. Tokio jausmo vedama ir peržvelgiau knygos turinį bei idėją.

* * * *

"Kad ji būų gyva" — priskirtina publicistikos žanrui, nes atatinka reikalavimus: mažos apimties veikalai, straipsniai žurnaluose, laikraščiuose, kurie nagrinėja gyvenamojo laiko rūpimus klausimus.

Ši knyga ir yra rinkinys paskaitų, straipsnių, atspausdintų 1956-tų — 1969 metų laikotarpyje įvairiuose žurnaluose, dienraščiuose: "Dirvoj", "Motery", "Drauge" ir t. t.

Knyga padalinta skyriais ne pagal laiką, bet vieną kokią temą, klausimą, idėją: Lietuvė moteris tremtyje, Lietuvis tėvas, Lietuvė moteris veikloje. Kad ji būtų gyva, Lietuviško gyvenimo nuotaikos, Tautinė Sąjunga, Žvilgsnis į spaudą ir Ji buvo lietuvaitė.

Straipsniai, dauguma jų, rašyti įvairiomis progomis (ar skaitytos paskai-

E. ČEKIENĖ

tos): Motinos dienos, Vasario 16, Kariuomenės šventės, BALF'o ar ALTOS sukaktuvėms pažymėti, Jaunimo Kongreso reikalais, mirusius veikėjus pagerbti ir kitokiomis progomis ar aktualiais klausimais . . .

Juose autorė svarsto moters, motinos, tėvo, šeimos, jaunimo, Sibiro tremtyje, išeivijoj ir Lietuvoj likusių lietuvių nuotaikas, pareigas ir pasišventimą tautos gyvybę išlaikyti ir Lietuvos laisvę atgauti.

Knygos įvade Dr. A. Gerutis šiltai pristato knygą, pabrėždamas, kad Em. Čekienės straipsniai " . . . nesibaigia sulig ta diena . . . " "Jie yra verti, kad būtų surinkti vienoje vietoje ir išleisti atskiru leidiniu", " . . . nes juose atsišviečia dabartinės emigracijos džiaugsmai, lūkesčiai ir nusivylimai".

* * * *

Daugelis puslapių skirti moteriai. Autorė kreipiasi į įvairaus luomo moteris, nes visos moterys yra šeimos siela; joms skirta svarbiausia atsakomybė lietuvybę išlaikyti šeimoje ir per ją tautoje.

Moteris — motina neša ir "negęstančią meilę ir didelę kančią", ji yra "negęstantis žmonijos švyturys", kūrėja, visuomenininkė . . .

Autorė kreipiasi į moteris įvairiomis progomis: Motinos dienoje, Vasario 16-je, Birželio skausmingose dienose, nes "motinos rankose mūsų tautos ateitis . . . "

Kalbant apie motiną poetiški, švelnūs žodžiai liejasi srove.

Jau vien dėl tos moters reikšmės pabrėžimo tautos gyvenime, lietuvė moteris, ypač jaunosios motinos, auginančios šeimas išeivijos nedalioj ir sūkuryje, organizacijų narės, turėtų įsigyti šią knygą, nes joje jos ras naujų minčių, patarimų, pastiprinimo pareigose . . .

* * * *

Autorė aktyviai dalyvauja lietuviškoj veikloj, yra patyrusi ir nepailstanti spaudos talkininkė, gerai pažįsta Amerikos lietuvių išeivių gyvenimą, įvairių organizacijų ir institucijų tikslus bei darbus, spaudą, ir straipsniuose visa tai pakritikuoja, pagiria, pasidžiaugia, pasiūlo naujų kelių, idėjų Lietuvos vadavimo ir lietuvybės išlaikymo pastangose.

Ypač rūpinasi lietuviškojo jaunimo ateitimi — lietuvių kalbos ir tautinės sąmonės išlaikymu jame.

Matosi ir nusivylimo ir pasididžiavimo jaunąja karta.

Keletą ilgesnių straipsnių autorė skiria ALTS-gos, savo ideologijos organizacijos ir spaudos ("Dirvos") reikalams, bet apžvelgdama tų veiksnių darbą ir jų reikšmę bei įnašą išeivijos gyvenime, autorė nuopelnus iškelia saikiai, nepamiršdama, gražių žodžių minėdama ir kitų organizacijų, **PLB, BALF'o, Katalikių Moterų, Pabaltijo Moterų Tarybos, žurnalo "Moteris"** ir t. t. veiklą, nes Em. Čekienei pirmoj vietoj rūpi Lietuva.

Visų partijų, organizacijų, institucijų, spaudos, kiekvieno lietuvio darbas — didesnis ar mažesnis — turi būti skirtas Lietuvos laisvei ir tautos tęstinumui.

Tai ir yra, kaip pats knygos pavadinimas pasako, vedamoji knygos mintis ir tikslas.

Be to šie straipsniai, norint plačiau pažinti mūsų gyvenimą, yra aktualūs, įdomūs — informaciniai.

Daug kartų teko girdėti nusiskundimų, net ir iš suaugusiųjų, gan aktyvių, nuoširdžių darbininkų lietuviškame darbe, kad lietuviškosios problemos mūsų spaudoje (knygose, žurnaluose, net laikraščiuose) yra sprendžiamos perdaug filosofiniais, intelektualiniais išvedžiojimais, terminologija. Eiliniam skaitytojui jos darosi varginančios, nesuprantamos . . . Ne gyvenimas, bet filosofija.

* * * *

Em. Čekienės knyga gyvenimiška ir aiški, nes autorei gerai pažįstami visi išeivijos vargai, klystkeliai, pasisekimai.

Autorė supranta kiekvieną lietuvį, jo mintis. Ji sutinka jį ne vien intelektualų simpoziume, bet gatvėje, fabrike, raštinėj, randa jį kasantį savo daržą, su juo pasikalbėjusi — nudžiunga ar nusivilia.

Šią Em. Čekienės knygą gali skaityti ir suprasti kiekvienas, net ir jaunimas bent pramokęs skaityti.

Nors knyga atrodo storoka — perskaitoma greitai. Sakiniai neištęsti, žodžiai girdimi kasdieną. Palikti platūs laukai, eilutės nesuspaustos, kiekvienas straipsnis prasideda naujame puslapyje, baigiasi kuklia lietuviško motyvo P. Jurkaus kompozicija. Sudaro grožinės literatūros veikalo vaizdą.

* * * *

Kadangi knyga yra atskirų straipsnių rinkinys, nebūtina ją perskaityti iš karto nuo pirmo iki paskutinio puslapio, kaip romaną ar apysaką. Radus laisvo laiko, galima pasirinkti straipsnį atatinkantį nuotaiką ar norint pasvarstyti, pagilinti kokį kylantį klausimą.

Lyg ir norisi siūlyti taip skaityti.

Kai perskaičiau per kelius vakarus, lyg pagailo . . .

Nereikia geros atminties, prisiminti kas ką tik perskaityta: kartojasi mintis, citatos, eilutės, net puslapiai . . .

Gal tas sunkiau pastebima periodinėj spaudoj. Straipsniai buvo rašyti maždaug 13 metų bėgyje, pav.: vienas motinos dienos proga buvo atspausdintas 1956 m. "Dirvoj", vėliau panašus 1961 m. "Motery", dar vėliau "Vilty" ir t. t.

Ne daug kas prisimins kažkada skaitytas citatas, sakinius . . . Galų gale, kas skaito "Dirvą", gal neskaito "Moters" (ir panašiai).

Kai straipsniai liko surinkti ir sutalpinti į vieną knygą ir net sugrupuoti į skyrius tas pasikartojimas tik nuvertina minties svarumą bei aktualumą.

(Pav. 81 puslapis net iki 1½ puslapio kartojasi 217-8 puslapiuose (1 — "Motery", kitas straipsnis "Dirvoj").

Pastebima ir minties prieštaravimas. Pav. viename straipsnyje ("Motery") autorė įrodinėja, kad jaunimui reikalingas politinis auklėjimas (73 p.) ir nuomonei paremti cituoja Vysk. Brizgio žodžius: "Raginti jaunimą nesidomėti politika, jos bijoti, nuo jos šalintis yra tas pats, ką jį raginti nesidomė-

Iš k.: dr. K. Bobelis, Gražina Krivickienė ir dr. J. Genys, Amerikos Balso minėjime, kuris įvyko 1971 m. spalio mėn. 7 d. Washingtone.

ti savo politinėmis teisėmis ir pareigomis, nesidomėti visos žmonijos problemomis. Ši tendencija yra atmestina be ilgų diskusijų."

O 209 p. rašo: ... tačiau visai nereikėtų kreipti dėmesį į politinį jaunimo paruošimą. Pasaulinių pedagogų tvirtinimu, jaunimas politiškai gana vėlai subręsta ..." ... užtektų įdiegti vien lietuvybės ir laisvės idėją ..."

Autorė galėjo nurodyti skirtingų asmenų skirtingą šiuo klausimu pažiūrą, palikti skaitytojui apsispręsti ar pati pasirinkti vienokią ar kitokią nuomonę, jai pritarti, duoti argumentus, bet du priešingi teigimai — netinka.

Pasitaiko ir daugiau kontra-pro pasakymų.

Patikrinus kur ir kada straipsniai buvo atspausdinti — darosi aišku: 209 puslapyje straipsnis buvo atspausdintas "Laisvojoj Lietuvoj", o 73 puslapy — 1966 m. "Motery".

Vienuolikos metų tarpe autorė galėjo gi'iau į šį klausimą pažvelgti ir pakeisti nuomonę... Ar būtų buvę neverta, kad autorė būtų pašventusi dar daugiau laiko ir mintis apibendrinusi, pasikartojimus išlyginusi.

Neaišku, dėl ko leidėjai nekreipė į tai dėmesio.

Gal kils kartais abejonė ar visada priimtinas autorės vienokio ar kitokio klausimo svarstymas? Kiekvienas perskaitęs knygą, susidarysite savo nuomonę: priimsite, atmesite ar ieškosite "aukso vidurio".

Kai kam, gal ypač vyrams, gali susidaryti įspūdis, jog perdaug jautriu, graudinančių žodžių. Perdaug "šauksmo".

Tautines problemas, nors jos ir gyvybinės ir skaudžios, galima spręsti šaltu protu, kaip skaitome mūsų filosofų, politikų veikaluose.

Bet autorė tautos nedalią pergyvena širdimi ligi jos pačių gelmių: "... apie tai turime kalbėti, rašyti, gyvą pavyzdį rodyti ..." "... reikia šaukti, nors kartais atrodytų, jog balsas tyruose šaukiančio".

Šaukti taip, kad visi išgirstų, nes kiekvieno lietuvio tikslas yra kovoti už Lietuvos laisvę, tautos tęstinumą, formuoti jaunąjį patriotą lietuvį — rašo ji puslapis po puslapio ...

Ji negali tylėti ir partizanų žodžiais klausia visus: "Kaip gali tylėti, kada žemė šaukia (Akmenys vaitoja tėviškės miške / Kaip gali šypsotis užsidėjęs kaukę / Kada brolių rankos tiesia į tave. (Laisvės kovų dainos).

Tie jautrūs, pilni meilės ir skausmo žodžiai, kaip leidėjai knygos aplanke rašo: "... ateina pas skaitytojus, kad juos sustiprintų ir padrąsintų mūsų kovoje už Lietuvos laisvę ..."

V. Baukytė (nuotrauka 1 pusl.), Detroito tautinių šokių ansamblio "Šilainė" dalyvė šoka Kepurėlę.

Scena iš **Danutės Brazytės-Bindokienės** veikalo — Lituanika II-ji. Vaidina Washingtono Kristijono Donelaičio mokyklos mokiniai.

Nuotrauka A. Petručio

• MOTERYS PASAULYJE

NIJOLĖ KENTIENĖ

AGR. E. GIMBUTIENĖ

Su staklėse austais sieniniais kilimais, Los Angeles Bendruomenės Dienos proga suruoštoje dekoratyvinio meno parodoje, stipriai pasirodė **Nijolė Grudzinskaitė-Kentienė.** Atsisakydama šokiravimo ir stebinančių naujovių, bet likdama ištikima moderniam išraiškos būdui, taip pat atsisakydama realistiškų figūrų, ji savo santūriu būdu ir skoniu perdavė nuotaiką įdomiu, abstrakčiu piešiniu ir neįprastais spalvų deriniais, įvesdama metalą, šiaudą, kutus. Šioje parodoje ji mums parodė kokių įdomių galimybių ir krypčių gali išvystyti dekoratyvinis menas, kurio paskirtis puošti ir turtinti mūsų gyvenamąją aplinką. Architekto V. Radvenio pastangomis visa paroda turėjo skoningai naują veidą, atsisakant turgavietę primenančių paskirų stalų, bet daugiau derinant kūrinį prie kūrinio, grupuojant keramiką, žvakes, medžio išdirbinius ir kilimus drauge, kur jie papildė ir iškėlė savo individualų grožį.

Nijolė Kentienė pradėjo studijas Stuttgarto Meno Akademijoje, toliau jas tęsė Pratto institute, Textile Designing Newarke ir Scripp College Kalifornijoje. Šiuo laiku yra įsikūrusi su vyru Valentinu ir dukra Rima Los Angeles priemiestyje Valencijoje ir gilina studijas tapyboje.

Jūratė Batūraitė ir **Valentina Balsytė,** surengė savo darbų parodas Toronte; pirmoji — tapybos, antroji — keramikos ir vario.

Dail. A. A. Tamošaičių meno paroda įvyko Bostono New City Hall meno galerijoje. Buvo išstatyti 30 audiniai ir 31 aliejaus darbai. Paroda praėjo su dideliu pasisekimu.

Agr. E. Gimbutienė dalyvavo Los Angelės L. B. surengtoje parodoje. Ji išstatė įvairius meniškus išdirbinius padarytus iš jūros kriauklių.

Dail. Natalija Jasiukynaitė, gyv. New Yorke, sėkmingai dalyvauja įvairiose meno parodose. Paskutinė paroda buvo surengta praėjusį rudenį rugsėjo ir spalio mėn. New Yorke.

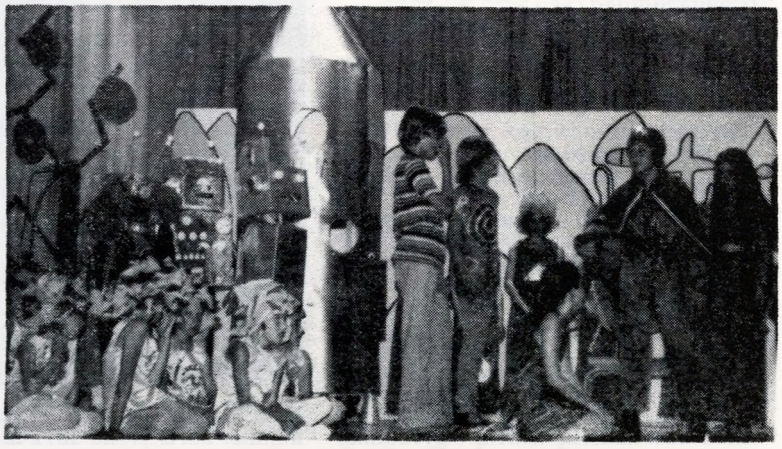

Balzeko Lietuvių Kultūros Muzėjaus moterų komitetas, iš k.: **dr. M. Budrienė, D. Bobelienė, Dailidienė, M. Kraučiūnienė, I. Balzekienė** — pirmininkė, **S. Semėnienė** — "Draugo" moterų skyriaus redaktorė, kurios dalyvaąo suruoštame priėmime p. p. Balzekų namuose.

MEDICINOS DAKTARĖ
RŪTA E. KAVALIAUSKAITĖ

Rūta E. Kavaliauskaitė - Cavalouski priklauso prie tų išimtinųjų jaunų moterų, kurios pasižymi savo pastoviais ir griežtais principais, stipria valia, aukštesnių idealų siekimu.

Jaunutė Rūta atvykusi kaip D. P. kartu su savo tėveliais, čia baigė vidurinį (High school) ir aukštąjį medicinos mokslą Sydney universitete, atlikusi praktiką, sėkmingai dirba Canterbury ligoninėje. Iš savo tėvelių Onos ir Kazimiero Kavaliausko (muziko, ilgamečio "Dainos" choro vadovo, mirusio 1969 metais) Rūta įgavo stiprų lietuvišką-tautišką įsisąmoninimą. Ji ilgus metus priklausė "Dainos" chorui, Sydney ateitininkų studentų būreliui, o dabar reiškiasi visuomeninėje lietuviškoje veikloje, įeidama į Sydney Lietuvių bendruomenės apylinkės valdybą.

Gavusi ilgesnių atostogų, Rūta su savo globojamąja mamyte panūdo pakeliauti po platųjį pasaulį.

Washingtono Kristijono Donelaičio mokyklą baigusiems pažymėjimus įteikė Lietuvos Atstovas. Iš kairės į dešinę: Mokyklos vedėja **Rūta Penkiūnienė**, tėvų komiteto pirmininkas **Jurgis Vodopalas**, Lietuvos atstovas **Juozas Kajeckas** ir abiturianė **Aldona Vaičiulaitytė.**

Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos suruošto "Šiupinio" programos dalyviai: Iš kairės: "Žirnis ir Pupa" A. Miliauskienė ir A. Grigonis. Moterų kvartetas: U. Jucienė, A. Urnevičienė, akompaniatorė R. Kubiliūtė, B. Budrienė, A. Kaminskienė. Aktoriai: Matulevičienė, B. Rainys, A. Gutis, P. Vanagaitė, V. Opulskis, jaunųjų stygnis kvartetas, L. Kubilius, L. Varnas, G. Kubilius, akordeonistė M. Dumčiuvienė, rašyt. J. Gučius, aktor. J. Venslovavičius "Šiupinio pravedėja ir Kat. Moter. Draugijos pirm. T. Gasiūnienė. Nuotr. A. Budrio

A. A.

DR. V. ALSEIKIENĖ - JANULAITYTĖ

Juzė Vaškienė, K. L. K. Moterų Drjos Montrealio skyriaus garbės narė, mirė š. m. rugsėjo mėnesio 10 d., sulaukusi 89 m. amžiaus.

Velionė buvo senosios kartos ateivė, uoliai dalyvavusi parapijos bei parapijinių organizacijų veikloje. Kat. Mot. Dr-jai priklausė nuo pat įsisteigimo Montrealio skyr. — 20 m. Garbės nare pakelta 1970 m. balandžio mėn. 18 d. Išaugino 8 vaikus, kurių visi reiškėsi lietuviškoje veikloje.

Palaidota per Aušros Vartų Parapijos bažnyčią. Paliko 2 sūnus, 2 dukteris, 12 anūkų ir 10 proanūkių.

DIDELĖS MOTERYS NEMIRŠTA

Veronika Janulaitytė-Alseikienė buvo garsios šiauliškių Janulaičių šeimos atžala, stipri ir ištverminga kūnu, o dar stipresnė dvasia. Išgyveno 88 nelengvo, aktyvaus ir kūrybingo savo gyvenimo metus; paskutinius keletą metų kovojo su nepagydoma liga, ir net keleta ligų, kol, pagaliau, 1971 m. rugsėjo 28 d. Kaune mirė ir palaidota Petrašiūnų kapinėse. Jai pastatytas gražus paminklas; bet tai tik jos kūno poilsio vietai papuošti. Jos gyvenimo ir darbų šakotas medis ilgai šiame pasauly žaliuos, o gal ir niekada, per jos vaikus, anūkus ir proanūkus, taip pat, per jos mokinius ir pacientus, per daugybę žmonių, kuriems ji gera padarė, niekados nenudžius. Nes didelės moterys, paliekančios vaikų atžalas ir nuvilnijančių per žmoniją gerų darbų marias, niekados neišnyksta ir nemiršta.

Veronika Janulaitytė - Alseikienė gimė Malavėnų kaime, prie Šiaulių. Anksti netekusi tėvo, kad ir motinai prilaikant nuo aukštesnio išsilavinimo, vistiek, veržėsi į mokyklas ir siekėsi aukščiausio apsišvietimo bei profesijos. Mokėsi Šiauliuose, paskui privačiai (nes už lietuviška veiklą iš gimnazijos rusų valdžios buvo pašalinta), pagaliau Mintaujoj baigė gimnaziją. Medicinos mokslus ėjo Šveicarijoj ir Vokietijoj. Studijuodama plačiai veikė kultūrinėje lietuvių veikloje, platino rusų draudžiamą lietuvių literatūrą. Daktarės laipsnį įsigijo būdama vos 27 metų (dizertacija — apie trachomą). Akių gydytojos praktika vertėsi Rusijoj, vėliau, dar pasispecializavusi Berlyne, gyveno ir dirbo Ukmergėje, kur ištekėjo už dr. Alseikos, ir abu dirbo gydytojų profesijose. Pirmojo karo vėl buvo išblokšta į Rusiją, Voronežą, vėliau į Minską, kur, be gydytojos praktikos, daug pagelbėjo lietuviams, net įsteigdama pabėgėliams ligoninę. Vėliau ligoninę perkėlė į Vilnių, kur dr. Alseikienė pasiliko net ir tada, kai lenkai okupavo Vilnių. Tik 1931 m. ji persikėlė į Kauną, kur dirbo Ligonių Kasoje ir privačiai. Kaip išgarsėjusi akių gydytoja dirbo beveik iki pat mirties.

Ilgus metus buvusi našle, vaikams pasitraukus po karo į Ameriką, dr. V. Alseikienė niekada nepalūžo, nesusvyravo ir nesiskundė. Priešingai, iki gilios senatvės ji buvo gydytoja, visiems patarėja, globėja, paguoda ir pavyzdys. Apie ją spietėsi giminės, ją lankė ir iš toli vaikai bei vaikaičiai. Savo sunkioj ligoj ir mirties agonijoj parodė didvyrišką kantrybę, viltį ir nepaprastą valios stiprybę gyventi ir kitiems padėti. Kurie tik ją pažinojo, jos pavyzdys ir atminimas — neišdildomas.

Kalifornijos Universiteto profesorė Marija Gimbutienė, archeologijos mokslų daktarė ir jau garsi autorė daugelio mokslinių veikalų, yra jos duktė. Ir Vytautas Alseika, žurnalistas, — jos sūnus.

Dr. Veronika Alseikienė užvertė savo gyvenimo turiningai prirašytus lapus; juos sklaistys ir toliau rašys jau kiti. **A. R.**

K. L. K. M. D-jos centro valdyba, Toronte surengė įdomią moterų popietę. Paskaitą, "Vertybės ir moters vaidmuo gyvenime bei literatūroje", skaitė sociologė **Irena Lukoševičienė,** taip pat **dr. O. Gustainienė** papasakojo apie kelionę Lietuvon. Po įdomių diskusijų visos viešnios buvo pavaišintos.

Montrealio K. M. D-jos Aušros Vartų par. naujai išrinkta valdyba sekančiai pasiskirstė pareigomis: pirm. Baltuonienė, v. pirm. Adomaitienė, sekr. D. Staškevičienė, ižd. J. Adomonienė, soc. reik. V. Bieliūnienė.

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

GRAŽI SUKAKTIS

K. L. K. Moterų D-jos Prisikėlimo parapijos skyrius Toronte 1971 m. spalio mėn. 24 d. paminėjo 15 metų veiklos sukaktį. Skyrius buvo įsteigtas 1956 m. lapkričio m. 18 d. įvykusiame susirinkime, kuriame prisirašė 46 narės. Pirmąją valdybą sudarė dvasios vadas Tėv. P. Barius, OFM, M. Karkienė, S. Sakalienė, Z. Daugvainienė, L. Murauskienė, S. Dervinienė, B. Dambrauskienė, E. Senkuvienė, I. Vadauskienė, D. Keršienė ir G. Barcevičienė. Revizijos komisija — P. Abromaitienė, K. Lelešiūtė, M. Tamulaitienė.

Iki šiol skyriui yra pirmininkavusios: **M. Karkienė, D. Reginienė, A. Kuolienė.** Dabartinę valdybą sudaro: dvasios vadas Tėv. P. Barius, OFM, pirm. **L. Murauskienė,** vice-pirm. **B. Sapijonienė,** ižd. **B. Vaitekūnienė,** sekr. **A. Genčiuvienė,** pareng. sekr. **S. Valatkienė, S. Dervinienė, I. Žemaitienė,** soc. sekc. **V. Misevičienė, A. Slapšienė.** Revizijos komisija — **S. Miniotienė, D. Keršienė, S. Matulevičienė.**

Minėjimas pradėtas Šv. Mišiomis, skyriaus narės dalyvavo organizuotai. Parapijos auditorijoje 4 v. p. p. įvyko minėjimo oficialioji dalis, meninė programa ir vaišės. Minėjimo programos pranešėja R. Sakalaitė pasveikino susirinkusius ir pakvietė Tėv. P. Barių OFM, invokacijai. Skyriaus pirm. L. Murauskienė patiekė trumpą veiklos apžvalgą, kuri nesiribojo vien tik parapijine veikla. Plačiai yra žinomi karitatyviniai darbai, kultūrinė veikla, paskaitos, parodos ir t. t. Buvo prisegtos gėlės ankstyvesnėms skyriaus pirmininkėms D. Reginienei ir A. Kuolienei (apgailestaujant, kad pirmoji skyr. pirm. Dr. M. Karkienė negalėjo dalyvauti).

K. L. K. M. D-jos Prisikėlimo par. skyr. 15 metų veiklos minėjimo vaišės. (Pyragą "Gedimino pilis" paruošė A. Gataveckienė)

Buvusi centro v-bos pirm. A. Sungailienė paskaitė paskaitą apie rašytoją Pearl S. Buck, kurios asmenyje buvo galima rasti daug bendrų pergyvenimų ir lietuvei moteriai.

Gauti raštu sveikinimai iš: Vysk. A. Deksnio, Vysk. V. Brizgio, pranciškonų provinciolo Tėv. J. Gailiušio OFM, iš kitų Draugijos skyrių bei organizacijų. Žodžiu sveikino Lietuvos gen. kons. dr. J. Žmuidzinas savo, ponios ir atsilankiusių organizacijų atstovų vardu, KLKM D-jos vardu sveikino centro v-bos pirm. dr. O. Gustainienė. Susilaikymas nuo didesnio sveikintojų skaičiaus, publikos buvo priimtas labai teigiamai su programos pranešėjos pareiškimu: "jūsų dalyvavimas yra mums pasveikinimas".

Meninę dalį pradėjo Detroito tautinių šokių grupė "Šilainė" su grupės pranešėjos K. Veselkaitės deklamacija J. Aisčio eil. "Šilainė". Prieš pradedant kiekvieną šokį, pranešėja trumpai jį apibudino. Šokiai buvo nauji ir nematyti, kaip Mikitienė, Lineliai, Kepurėlė, Našlys ir kiti. "Šilainė" tikrai darnus šokėjų vienetas, kuriuo vadovė G. Gobienė gali didžiuotis. Solistas J. Vaškevičius, akompanuojamas J. Govėdos, padainavo "Ten kur Nemunas banguoja" ir tris operų arijas. Publika nepagailėjo katučių programos atlikėjams, o rengėjos programos dalyvius apdovanojo gėlėmis.

Pasibaigus programai, pirm. L. Murauskienė padėkojo visiems ir vaišių pradėjimui pakvietė, draugijos garbės nares, O. Pabedinskaitę ir dr. A. Lukienę uždegti liepsnelę Gedimino pilyje (tai specialus tortas iškeptas skyriaus narės A. Gataveckienės).

Susirinkusieji gėrėjosi puikiomis vaišėmis ir sklandžiai praėjusia programa. Rengėjos dėkojo visiem svečiam už atsilankymą ir už įvertinimą gerų pastangų ir darbo. Visi skirstėsi patenkinti. (b.)

Programos dalyviai: K. Veselkaitė, A. Sungailienė, R. Sakalaitė, J. Vaškevičius, G. Gobienė, J. Govėdas; gėles įteikia — B. Abromaitytė, G. Bražytė ir R. Murauskaitė, kairėje — 22 pusl. programos pranešėja K. Veselkaitė.
Nuotr. M. Pranevičiaus

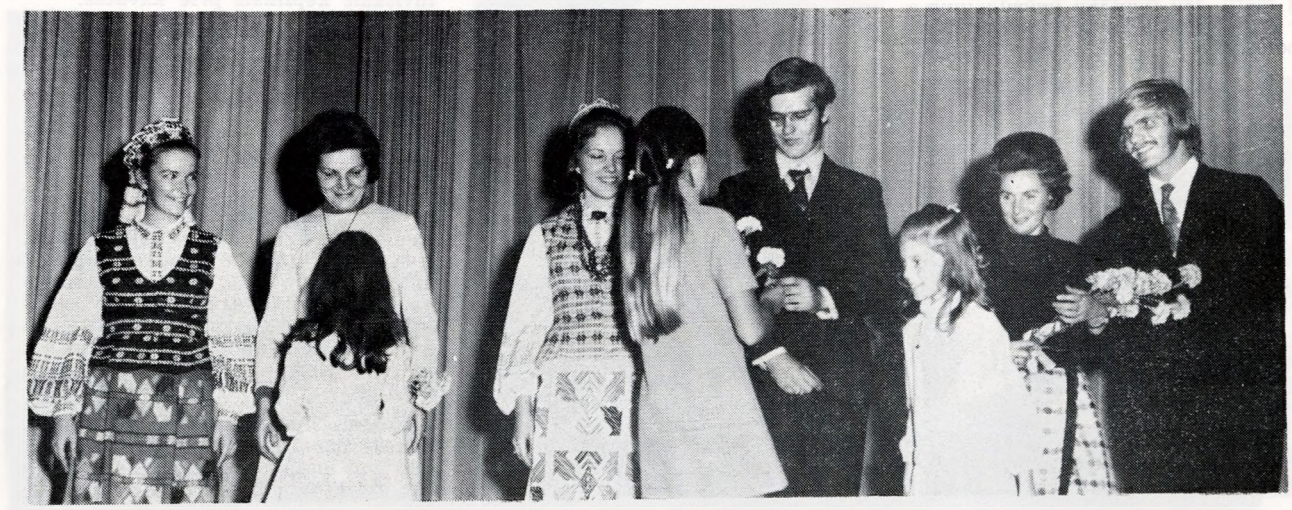

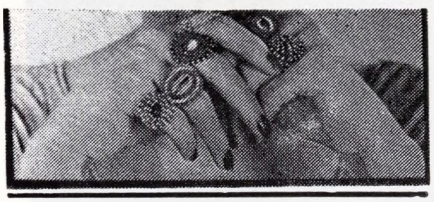

• Madų ir grožio pasaulis

VEDA I. KAIRIENĖ

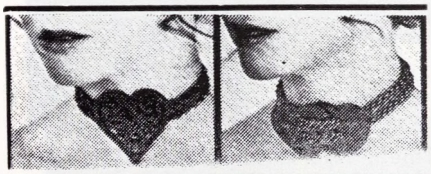

ŽIEMOS NUOTAKOS

Šią žiemą ištekančios merginos nesirinks savo vestuvinei suknelei įprastą peau de soie, satiną ar mezginius.

Vestuvinėms suknelėms dabar naudojamas aksomas, sintetinė tafta ir sintetiniai krepai. Pagal naujas medžiagas taikomi ir nauji stiliai. Pavyzdžiui, aksomui renkamas labai paprastų linijų vadinamas princesės stilius.

Rabartinė nuotaka renkasi jau ir spalvotas gėles, spalvotą galvos papuošimą. Net ir jos velionas puošiamas spalvotais sekvinais. Velionų ilgumas taip pat įvairus. Net ir skrybėlės, anksčiau dėvimos tik vasara, dabar dedamos prie žieminės nuotakos aprangos. Suknelių rankovės ne tik siauros ir ilgos, kaip anksčiau, bet plačios, rauktos, su volanėliais ir su mezginiais. Kaikurie stiliai net turi marškinių rankoves su rankogaliais ir su sagutėm. Aukštai uždaryti kaklai taip pat grįžta į madą.

Dar vienas naujumas, įneštas į nuotakų aprangą, tai suknelės su kapišonais, tokios kaip kad dėvėjo ponia Margarita Trudeau, kurią ji pati pasisiuvo iš puošnios vilnonės medžiagos.

Kelnės, kurios buvo madoje prieš porą metų, jau nuotakų nebedėvimos. Taip pat išnyko trumpos vestuvinės suknelės.

Baltųjų Rūmų nuotaka P. Niksonaitė

* * * *

* * * *

JUBILIEJINĖ MADŲ PARODA ČIKAGOJE

Prieš 10 metų Nekalto Prasidėjimo Marijos Seserų veiklos rėmėjos Čikagoje, norėdamos suorganizuoti efektyvesnę pagalbą Seserų karitatyviniams darbams paremti, suruošė pirmąją madų parodą. Tos pačios buvo ruošėjos, madų kūrėjos, tos pačios modeliuotojos. Pasisekus tai parodai, ji virto kasmetine tradicine madų paroda Čikagoje, ir net buvo pakartota, kitų liet. kolonijų kviečiama, kituose miestuose, būtent, Cicere, Clevelande, Detroite ir Toronte. Laikui bėgant, keitėsi modeliuotojos, prisijungė daugiau talkininkių — madų kūrėjų — siuvėjų bei mezgėjų, lietuviškų raštų drabužiuose puoselėtojų. Seserų rėmėjoms Čikagoje visuomet uoliai talkininkauja Marquetparko ir Cicero skyriai. Energinga ir kultūringa pirmininkė Marija Remienė moka suburti padėjėjas bei suorganizuoti darbus.

Š. m. spalių 9-10 d.d. susilaukėme Jaunimo Centre, Čikagoje, jubiliejinės madų parodos. Salė buvo pilna žiūrovų, ankštai susėdusių už stalų, Janinos Juknevičienės papuoštų auksinėmis rugių varpomis tarp lėkščių su lietuviškais kepiniais prie kavutės.

Scenoj, dail. Juozo Daugvilos dekoruotoj, kolonada su žvakidėmis, M. Remienė, pasveikino žiūrovus, pristatydama įgudusią komentatorę aktorę Juliją Cijūnelienę.

Programos pirmoje dalyje modeliuotojos parodė namuose siūtus rūbus bei rankų darbo nertinius. Taip pat kolegijas lankančiam jaunimui ir paaugliams bei vaikams taikomus rūbus. Antroje dalyje buvo modeliuojami siūti ir megzti apdarai: dieninės, popietinės suknelės ir eilutės. Trečioje dalyje pademonstruota popietinės ir vakarinės suknelės ir kostiumai, namuose siūti ar specialiai sukurti rūbų kūrėjų.

Malonu buvo pamatyti lietuviškais raštais pamarginti siūtiniai rūbai, o taip pat uolių mezgėjų nunerti. Vis dar neišnyksta lietuviškas darbštumas

ir mūsų tautodailės pamėgimas. Jaunimui ir vaikams pritaikinti rūbai padarė gero įspūdžio. Suaugusioms pasiūti skoningi apdarai, madų kūrėjų sukombinuoti, irgi sudomino publiką; o kai kurios madų šalininkės pasidavė dabartinei kraštutinei madai: po ilgu apsiaustu pritaikinti "maudymosi" drabužį, atstojantį vakarinį rūbą.

Rūbus suprojektavo ir išpildė rūbų kūrėjos: Genė Dambrauskaitė, Monika Kripkauskienė ir Elena Tutlienė. Kitus rūbus siuvo: Jūra Bakaitienė, Olimpija Baukienė, Milda Memėnaitė, Ona Izokaitienė, Rožytė Rudytė, Stasė Olšauskienė, D. Jasaitienė ir D. Petkienė.

Megztus rūbus nunėrė: Elena Blandytė, Jonė Bobinienė, Jadvyga Dočkienė, Salomėja Endrijonienė ir Stasė Tallat-Kelpšienė.

Suaugusiųjų rūbus modeliavo: Dalia Bartkienė, Vida Bartkienė, Elena Blandytė, Alma Fremarek, Aldona Laitienė, Milda Memėnaitė, Stasė Olšauskienė, Violeta Paparčiūtė - Woodward, Roma Prapuolenienė, Dalia Tallat-Kelpšaitė, Marija Tallat-Kelpšienė, Eglė Vilutienė, Janina Kimkienė ir profesionalė modeliuotoja Nijolė.

Jaunimo ir vaikų rūbus modeliavo jaunimas ir vaikai: Rima Bakaitytė, Fausta Bobinaitė, Marcia Evans, Aušra Jasaitytė, Viktorija Kucaitė, Linas Olšauskas, Vilija Račiūnaitė, Rožytė Rudytė ir Milda Petkutė.

Modeliuotojos buvo apdovanotos po rožę, o modeliavusios be pertraukos kiekvienoj parodoj Milda Memėnaitė ir Stasė Olšauskienė, o taip pat pirmininkė Marija Remienė ir komentatorė J. Cijūnelienė gavo po rožių puokštę. Vaikai buvo nudžiuginti saldainiais. Net žiūrovai buvo apdovanoti, būtent, Ksiazeks Pharmacy kvėpalais.

Kaip visuomet, buvo pravesta loterija, kuriai dovanojo: savo paveikslus dail. Regina Jautokaitė ir dail. Barbora Morkūnienė; perukus Alma ir Vida; kailio apykaklę kilęs iš Lietuvos Normanas Buršteinas (šioje parodoje buvo modeliuojami jo įmonės kailiai).

Pelnas skiriamas Arkivyskupo Jurgio Matulaičio Namams paremti.

K. P-tė

Parodos rengūjos ir pravedėjos, iš k.: **F. Cijūnelienė, O. Gradinskienė, M. Remienė, S. Endrijonienė.**

Madų parodos dalyvės, iš k.: M. Remienė, S. Endrijonienė, J. Cijūnelienė, V. Woodward, N. Vokietaitienė, A. Laitienė, S. Olšauskienė, A. Fremarek, V. Bartkienė, M. Memėnaitė, D. Bartkienė, R. Prapuolenienė, O. Gradinskienė.

• Šeimininkių kampelis

VEDA L. MURAUSKIENĖ

Medauninkas su razinkom

1¾ puoduko miltų,
½ šaukštelio kepimo sodos (baking soda),
½ šaukštelio druskos,
1 šaukštelis kepimo miltelių (baking powder),
¼ šaukštelio "ginger",
½ šaukštelio cinamono,
½ šaukštelio muškato riešuto (nutmeg),
¼ šaukštelio gvazdikų (cloves),
½ puoduko riebalų,
½ puoduko rudo cukraus,
½ puoduko medaus,
2 kiaušiniai,
¾ puoduko pieno,
1 puodukas razinkų.

Miltus sumaišyti su prieskoniais, kepimo milteliais ir soda. Riebalus ištrinti, pamažu sudėti cukrų; įmaišyti medų ir kiaušinius. Miltus dėti į išmaišytus riebalus, pakaitomis su pienu, užbaigiant miltais. Mase gerai išmaišius sudėti razinkas, apibertas miltais.

Tešlą supilti į riebalais išteptą apskritą formą (su skyle). Kepti vidutinėje kaitroje prie 350°, maždaug vieną valandą. Norint viršų galima aptepti mėgiamu kremu.

Klejner — daniškos auselės

2 kiaušiniai,
¼ puoduko cukraus,
3 šaukšteliai grietinės,

1 šaukštas konjako,
1 puodukas miltų,
2 šaukštai sviesto,

Kiaušinius išplakti, sudėti cukrų, grietinę, ir konjaką. Sudėti sviestą, miltus ir gerai išplakti (plakti šaukštu).

Kočėlą pabarsčius miltais, tešlą kočioti labai plonai (tešla bus lyg guminė); pjaustyti vieno inčo pločio ir keturių inčų ilgio juostelėmis; centre įpjauti ir išversti.

Kepti karštuose riebaluose kol paruduos. Išėmus nusausinti ant popierinio rankšluosčio ir apiberti cukraus pudra.

Šiltai užkandai — kepsnys

1½ svaro maltos jautienos,
1 dėžutė (10 uncijų) pamidorų sriubos,
½ šaukštelio oregano,
1 šaukštas Worcestershire padažo,
½ šaukštelio druskos,
6 riekutės Canadian sūrio,
1 kepaliukas Prancūziškos duonos,
¼ svaro pjaustytų grybų.

Duoną perpjauti išilgai pusiau ir truputį krosnyje padžiovinti. Atsemti keletą šaukštų pamidorų sriubos, o į likusią sudėti mėsą ir prieskonius (pirmus 5 produktus) gerai išmaišyti. Ant perpjautos duonos vienodai išdėti mėsos paruoštą masę ir viršų patepti atsemta sriuba. Kepti iš viršaus prie 450°, kol mėsa iškeps. Baigiant kepti uždėti sūrio riekutes ir aliejuje ar svieste pakepintus grybus. Trumpai palikti krosnyje, kad sūris aptirptų. Kepinį supjaustyti storesnėm riekutėm. tinka su raugintais agurkėliais.

Ryžių saldusis

1½ puoduko ryžių (minute rice),
1 dėžutė (14 uncijų) pjaustytų aprikosų ar persikų (nusausintų),
1½ puoduko nusunktų vaisių ir apelsinų sunkos,
truputis druskos,
1 puodukas plakimo grietinėlės,
2 šaukštai cukraus.

Ryžius, vaisius ir sunką sumaišyti ir uždengus palaikyti apie vieną valandą ar kol sunka susigers ir ryžiai bus minkšti. Pamaišyti su šakute ir sudėti išplaktą grietinėlę su cukrum. Lengvai pamaišius sudėti į aukštus stiklus ir duoti papuoštus vyšniom.

Ryžiai su "Marshmallows"

1 dėžutė maišytų vaisių,
1 puodukas ryžių,
1 puodukas plakimo grietinėlės,
1 šaukštas cukraus,
1 puodukas mažų marshmallows,
truputis druskos.

Vaisius nusunkti ir likusį syrupą papildyti vandeniu, kad būtų 1¼ puoduko. Užvirinti. Sudėti ryžius ir druską. Nuėmus nuo ugnies leisti pastovėti apie penkias minutes. Sudėti nusunktus vaisius ir atšaldyti. Cukrų ir grietinėlę išplakti ir sudėti su marshmallows į atšaldytus ryžius. Lengvai išmaišius dėti į stiklinius indus ir papuošti uogomis ar mėtos lapeliu.

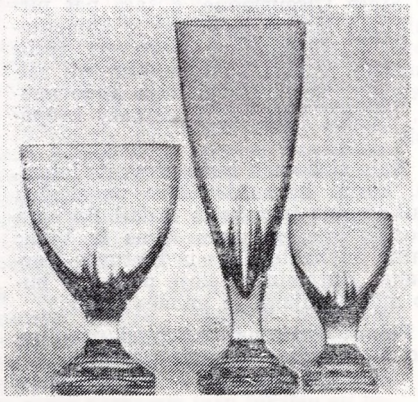

Apelsinai à la Française

tai yra greitas ir netukinantis saldusis.

Žmogui skirti po vieną apelsiną.

Jeigu norima, naudoti truputį cukraus.

Ant vieno apelsino skirti po šaukštą — Grand Marinier, konjako ar Kirsh likerio.

Apelsinus nulupti ir supjaustyti riekutėmis, išimti sėklas, apelsino riekutes išdėstyti ant stiklinių lėkštelių, apiberti cukrumi ir užpilti likeriu, papuošti marašino vyšniom.

Kepti Grybai

1 dėžutė grybų galvučių,
prieskonių: česnako pudros (garlic powder), druskos ir pipirų pagal skonį.

Grybus nusausinti ir išdėstyti sausainiams kepti formoje (iškloti aluminijaus popieriu). Apiberti visais prieskoniais.

Kepti prie 325°, maždaug valandą laiko. Atšalusius duoti prie gėrimo, užkandai "snack".

Šokoladiniai "sviedinukai" su romu

½ puoduko sviesto,
½ puoduko sijotos cukraus pudros,
¾ puoduko pusiau saldžių (semisweet) šokolado "chips",
2 kiaušiniai, lengvai išplakti,
žiupsnelis druskos,
2 šaukštai tamsaus romo,
1¾ puoduko vanilės sausainiukų trupinių (apie 40 mažų vanilla-wafers).

Sviestą, cukrų ir šokoladą išleisti dvigubame puode. Dadėti išplaktus kiaušinius ir druską. Maišyti puode virš verdančio vandens, kol šokoladas visai ištirps, masė sutirštės ir bus lygi.

Nuėmus nuo ugnies, dadėti romą ir trupinius. Gerai išmaišyti ir padėti atšalti, kol sukietės ir bus galima daryti sviedinukus (apie 3 valandas). Padarytus sviedinukus pavolioti kapotuose riešutuose ar spalvuotuose saldainiukuose. Padėti į šaldytuvą, kad gerai sukietėtų.

Salotai su garstyčiom

½ svaro šviežių špinatų,
1 galvutė salotų,
1 šaukštelis Dijon ar Dusseldorf garstyčių,
1 šaukštelis tarkuoto svogūno,
¼ šaukštelio juodųjų pipirų,
½ šaukštelio druskos,
½ puoduko kukurūzų aliejaus,
2 šaukštai raudono vyninio acto,
¼ šaukštelio citrinos sunkos.

Špinatus gerai nuplauti ir išrinkti parudavusius ar sužalotus lapus, nuimti kotelius, nusausinti ir atšaldyti.

Visus prieskonius sumaišyti blenderyje ar gerai išplakti su drateliais. Padažo šaldyti nereikia. Juo užpilti paruoštas salotas duodant į stalą, gerai išmaišyti. Šios salotos tinka prie šiltos ir šaltos mėsos.

Virto kumpio vyniotiniai

Paimti 4 dideles virto kumpio riekes ir ištepti sekančia mase: 3 kiaušinius išplakti ir įdėti 1 šaukštą kapotų petražolių, 1 šaukštą lydyto sviesto, 3 oz. smulkiai kapoto virto kumpio, 1 šaukštel. kapotų "kapern"", 4 šaukštus sausainių, druskos, pipirų, paprikos ir gerai išmaišyti. Kumpio riekes suvynioti, sudėti į sviestuotą formą ir kepti vidutinėje temperatūroje apie 20 min., kol lengvai paruduos. Tinka kaip šiltas ar šaltas užkandis su alumi.

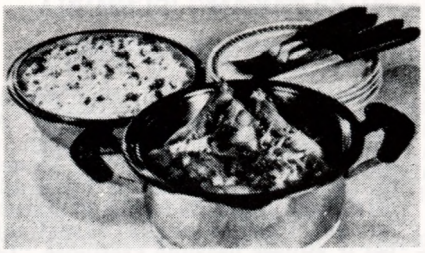

Norint panaikinti rūkančiųjų dūmus, įpilkite į dubenėlį balto acto. Jeigu didesnis subuvimas palikte per naktį. Actas sugeria dūmus bei kvapą.

* * *

* * *

RECEPTAS NAUJIEMS METAMS —

Paimkite dvyliką, pilnai subrendusių, mėnesių. Nuplaukite nuo jų karčius prisiminimus. Nuvalykite pagiežą, kad jie būtų švarūs ir šviežį, kaip pirmą kartą pirkti iš Didžiojo Laiko Krautuvės. Padalykite šiuos mėnesius į 30 ar 31 lygias dalis ir paruoškite padieniui sekančiai:

Į kiekvieną dieną įdėkite po saują tikėjimo, kantrybės, drąsos ir darbo; nepagailėkite vilties, švelnumo, tolerancijos ir pasiryžimo. Sumaišykite su malda ir apmąstymu. Įpilkite gerą kiekį gerų norų, truputį žaismo, žiupsnelį kvailystės, apibarstykite juoku ir pridėkite kupiną puodelį geros nuotaikos. Į visą tai įdėkite užtektinai meilės ir grakščiai sumaišykite. Atvėsinkite spinduliuojančioje šilumoje ir supratime. Papuoškite su šypsena ir paduokite linksmai ir nesavanaudiškai. Naujieji metai garantuotai visiems bus linksmi!

Šį Win Packers receptą atsiuntė vienas skaitytojas, atrodo, norėdamas atkreipti moterų dėmesį, kad ne vien kulinarijos menu galime patenkinti šeimą ir artimuosius.

* * *

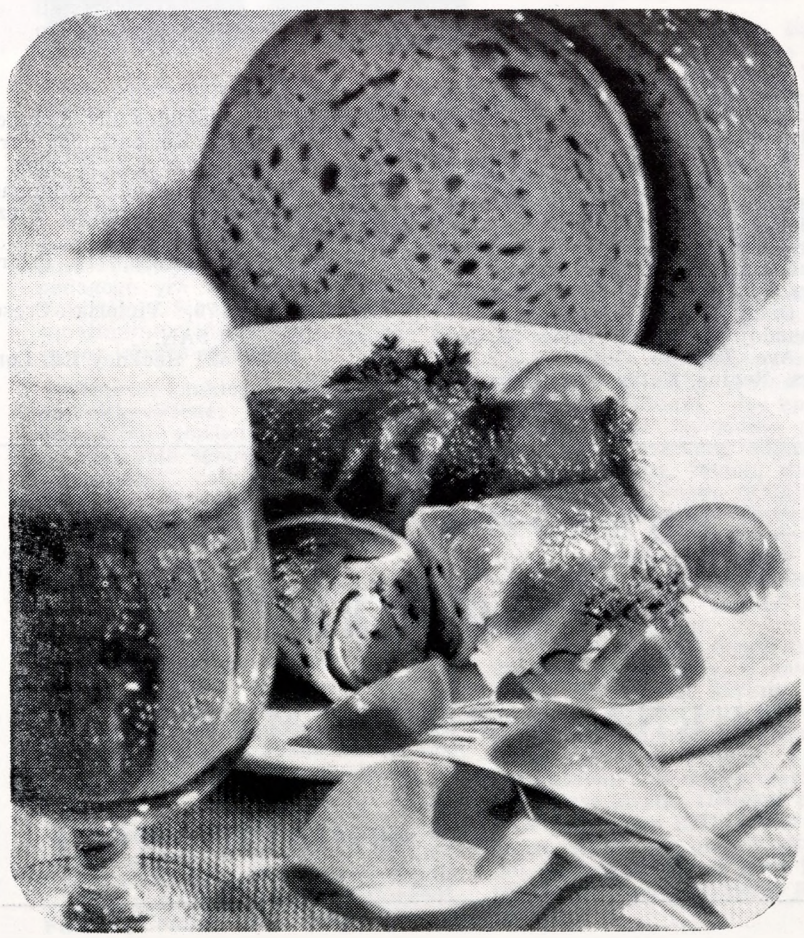

"LAIKAS" IŠLEIDŽIA 500-TĄJĮ NUMERĮ

Katalikiškos ir lietuviškos patriotinės minties laikraštis "LAIKAS" Argentinoje 1971 m. lapkričio mėn. viduryje išleido savo 500-tąjį numerį. Su tuo ypatingu skaičiumi nuoširdžiai džiaugiasi jo bendradarbiai ir skaitytojai, kurių esama ne tik Argentinoje, bet ir kituose pasaulio kraštuose. "Laiką" leidžia ir spausdina Tėvai Marijonai Argentinoje (Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires, Argentina).

Ta proga truputis istorijos: Argentiną pirmieji lietuviai pasiekė dar praėjusiame šimtmetyje. Tačiau pati didžioji emigracija vyko apie 1927—1929 m. Lietuviai čia atvykę pradėjo kurti įvairias organizacijas, buvo pastatyta Aušros Vartų bažnyčia ir įkurta lietuviška parapija, vedama Tėvų Marijonų, Lietuvos vyriausybė įsteigė konsulatą ir liet. mokyklas, atsirado keletas lietuviškų laikraščių, kurių vieni ilgiau, kiti trumpiau gyveno.

Apie 1947-48 m., atvykus didesniam tremtinių skaičiui, čia rastas tik vienas laikraštis "Arg. Lietuvių Balsas", bet jokio katalikiško-lietuviško laikraščio.

Tai spragai užkišti prieš 23 metus susirinkęs lietuvių inteligentų būrelis tuometinio kunigo, vėliau vyskupo, a. a. Pranciškaus Brazio iniciatyva, nutarė leisti žurnalą "Laiką". Pirmas nr. išėjo 1948 m. rugsėjo 1 d., kurio redaktorium pasirašė a.a. kun. K. Vengras, bet to žurnalo visa varomoji siela buvo vysk. P. Brazys, suspietęs aplink save redakcinį vienetą.

Po metų iš mėnesinio žurnalo — "Laikas" tapo dvisavaitiniu laikraščiu, apjungęs aplink save didesnį skaičių bendradarbių ir nutiesęs platų skaitytojų tinklą visoje Argentinoje. Įsigijus savo nuosavą spaustuvę, "Laikas" jau stipriai žengia į viešumą nešdamas skaitytojams katalikišką ir lietuvišką patriotinę mintį.

Išvykus a.a. vysk. Braziui, "Laiką" sėkmingai redagavo kun. P. Garšva, dr. A. Kleiva, A. Petraitis, J. Vedegys, kun. A. Steigvila, St. Babronis, J. Mikalčius ir O. Kairelienė. Dabartinį redakcinį vieneta sudaro kun. Augustinas Steigvilas ir O. Kairelienė, administratorius nuo 1951 m. brolis Pijus Gudelevičius.

• Laiškai

Man labai smagu gauti "Moterį", peržiūrėti ir perskaityti ne tik straipsnius, bet ir visas smulkmenas, tai priartina man visą Šiaurės Amerikos kontinentą.

Linkiu sėkmės Jūsų darbe

Regina Taunienė

* * *

Žurnalas patinka. Ypač įdomu buvo skaityti prof. J. Ereto straipsnius. Gal jis dar ką nors parašytų?

Viso geriausio linkėdama,

Alina Skrupskelienė

* * *

T. T. SELEZIEČIŲ LEIDYKLA ITALIJOJE

T. Seleziečių Leidyklos Italijoje, Jaunimo Bibliotekos leidinių galima gauti:

J. A. V-bėse: Gifts International 2501 West 71st St. Chicago, Ill. 60629.

Marginiai 2511 W. 69th St. Chicago, Ill. 60629.

Mr. Ramūnas Kalvaitis, 40 King Street, Dorchester, Mass. 02122.

Mrs. V. Gareckienė, 6218 Abbington Ave. Oxon Hill, Md. 20021.

Kanadoj: Mr. P. Misevičius, 32 Hendrik Ave. Toronto, Ont.

Mrs. Regina Kutka, 28 Lindy Lou Rd. Weston, Ont.

Australijoj: Adelaidės LN Spaudos Kioskas c-o Mrs. E. Reisonas, 655 Portreesh Rd. Glen Osmond S. A. 5064.

Venecueloj: Rev. Ant. Perkumas, Centro Lituano S. Casimiro, Plaza Ppal de la Vega, Caracas.

D. Britanijoj: Dainora. 14, Priory Rd. Kew - Surrey.

Mr. L. Puras. 79, Victoria Cresc. Manchester, M30 9AN.

Mr. Z. Juras, 421 Hackney Rd. London, E. 2.

PRAŠOME UŽMOKĖTI

"MOTERS"

ŽURNALO PRENUMERATĄ!

ADMINISTRATORĖ

• Atsiųsta paminėti

Lietuvių Dienos — mėnesinis iliustruotas lietuvių-anglų kalbomis lietuvių kultūros ir visuomeninio gyvenimo žurnalas; vyr. redaktorius — Bern. Brazdžionis; leidėjas — A. Skirius; adresas — 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029, USA.; prenumerata metams — $8.

Moterų Dirva — L. R. K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; adresas — 3005 N. 124 St., Brookfield, WI, 53005, U. S. A., prenumerata metams — $2.50 Amerikoje, kitur — $3.

Pasaulio Lietuvis — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys; redaktorius — Stasys Barzdukas; adresas — 18308 Hiler Ave., Cleveland, Ohio 44119, U. S. A.; prenumerata metams — $2.

Liet. Kat. Moterų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Žinios — Adresas: LKMOPS žinios, c/o Mrs. A. Radzivanas, 84—16 110th St. Richmond Hill, N.Y. 11418.

Šaltinis — tikybinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Šv. Kazimiero S-ga; redaktorius - kun. S. Matulis M. I. C., adresas — 16, Hound Rd., West Bridgford Nottingham NG2 6AH, England; prenumerata metams — 15 šil. (2 dol.).

Krivūlė — Vak. Europos Lietuvių Sielovados leidinys; red. kun. P. Celiešius; 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstrasse 5, W. Germany; vieno nr. kaina — 0.35 dol.

Das paedagogische Lebenswerk der litauschen Dichterin Marija Pečkauskaitė — Konstantin Gulbinas; Verlag Ferdinand Schoeningh — Padeborn; disertacinis - mokslinis darbas; 173 psl.; kaina nepažymėta.

Prof. Dr. Heinrich Doepp - Vorwald savo įžanginiame žodyje rašo, kad, nors studijoje nagrinėjama moteris - pedagogė yra beveik visai nežinoma Vokietijoje. Šis spausdintas doktoratas supažindins plačią vokiečių visuomenę su jos kūryba ir veikla.

Užburtos kanklės — Vanda Frankienė-Vaitkevičienė; iliustruota knyga mokyklinio amžiaus vaikams — pasakojimai apie senovę; išleido "Laiškai Lietuviams", dalinis mecenatas dipl. mišk. A. J. Vasaitis; dailininkė — Ses. M. Mercedes, S.S.C.; Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.; 166 pusl. Kaina — 3 dol.

Puiki dovana mūsų jauniesiems skaitytojams.

Palmių Pavėsy — Stasys Dalius, kelionės įspūdžiai po Karibų jūrą ir vidurinę Ameriką; 222 pusl. Kaina 4 dol.; užsakyti: St. Dalius, 506 Upper Sherman Ave., Hamilton, 5, Ontario, Canada; viršelis — Pranė Bronė; Lietuvių Enciklopedijos Leidykla.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N. P. M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata $5; adresas: Eglutė — Immaculate Cenception Convent, Putnam, Conn. U. S. A. 06260.

Šeima tautinėje bendruomenėje — Vaclovas Čižiūnas; PLB Švietimo Tarybos leidinys—J. A. V. Lietuvių Fondo lėšomis 1971; viršelis ir brėžiniai autoriaus; tiražas 1500 egz.; 95 pusl.; kaina 1.50 dol.

150 Religinio turinio eilėraščių — parašė ir išleido **Prel. M. J. Urbonas,** L. L. D.; 91 pusl.; kaina nepažymėta.

Liepalotų Medynuose — Petronėlė Orintaitė; apybraižų rinkinys; 216 psl. Kaina 3 dol.; Nidos knygų klubo leidinys Nr. 82, 1971; adresas 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain.

Dvidešimt viena Veronika — Kazimieras Barėnas; Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 83, 1971; 458 pusl. Kaina 4,50 dol. adresas: 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Gt. Britain.

Sveikintinas yra kiekvienas svetima kalba spausdintas žodis apie Lietuvą.

Vėjas lekia lyguma — Aloyzas Baronas; Laisvosios Lietuvos Knygų leidykla, leidinys nr. 3; dail. — K. Veselka; mecenatai — M. B. Macianskiai; 177 pusl. Kaina 4 dol.

Medicina — Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gos žurnalas; **vyr. red. H. Armanas, M.D.**—1934 Wilkens Ave. Baltimore, Maryland, U.S.A. 21223; **adm. J. Vytuvienė, D. D. S.** — 85 — 29 96th, Woodhaven, N. Y. U.S. A. 11421: metinė prenumerata — 10 dol. (3 nr.).

LIETUVIŲ SMULKIOJI TAUTOSAKA

Mįslės. Minklių, mįslių šimtagyslių rinkinys - šiupinys. Surinko ir užrašė Jonas Mingirdas Puikūnas. 1971, Los Angeles, Calif. 178 psl. Kaina: minkštais viršeliais $3.50, kietais — $4.00.

Gaunama "Lietuvių Dienų" leidykloje, 4364 Sunset Blvd., Hollywood. Calif. 90029.

"Mįslės" yra "Smulkiosios tautosakos", kurios tris knygas J. M. Puikūnas užsimojo išleisti, II-ji dalis. (Prieš keletą metų išėjo I dalis — "Priežodžiai, patarlės..."). Mįslės pagal turinį suskirstytos į 20 grupių, kiekvienoje po 100 ar 150 pavyzdžių, viso 2500 vienetų. Mįslės surinktos iš žmonių, iš tautosakos rinkinių, periodinės spaudos ir kitų šaltinių. Jos apima labai įvairų žmogaus gyvenimo plotą: namus, šeimą, sveikatą, augmeniją, žemės ūkį, maistą, žmonių silpnybes ir gudrybes, gėrį, blogį, religiją, dorą ir pan. Kai kurios, kaip "Žymesnės lietuvių vietovės" ar "Jausmažodžiai, garsų pamėgdžiojimai", labai gali tikti lituanistinių mokyklų jaunimui; pvz., žymesnių vietovių "mįslės" yra tikras geografinis žodynas.

Įžangoje autorius duoda mįslių, kaip tautosakos, aptarimą, o gale prideda keletą literatūros kūrinių, paremtų mįslėmis. Knygą autorius dedikuoja "mįslingai" žuvusiems lietuvių lakūnams Dariui ir Girėnui, o išleidimo datą pažymi: Šis mįslių rinkinys spaudoj šviesą išvysta Dangaus Sūnaus žemėn nužengimo 1971-siais ir žemės sūnų su mįslių tėveliu mėnuliu susitikimo, pasivažinėjimo ir jame įsikūrimui pirmųjų akmenų atrinkimo pirmaisiais metais.

GARBĖS PRENUMERATOS:

Augustaitienė A., Chicago, Ill., Aukštaitė M., Willowdale, Ont., Avižonienė L., Albuquerque, New Mexico, Balandienė P., Detroit, Mich., Cirtautienė S., Detroit, Mich., Krauzienė A., Maribyrnong, Vic., Mačiuikienė A., Chicago, Ill., Milčienė A., Manchester, Conn., Norvilienė A., Chicago, Ill., Patamsienė S., Norristown, Pa., Kun. J. Pragulbickas, Elizabeth, N. J., Šapkienė S., Chicago, Ill., Skučienė M., Toronto, Ont., Šurkienė E., Welland, Ont., Tarvydienė M., Hamilton, Ont.

ŽURNALUI AUKOJO:

$12.00: Paukštienė M., West Hill., Ont.

$5.00: Balandienė P., Detroit, Mich., Dubauskienė A., Chicago, Ill., Dulskienė A., Oak Lawn, Ill., Gimbutienė E., Los Angeles, Calif., Matulionis A., Plattsburg, N. Y., Paukštienė J., Chicago, Ill., Šiurnienė A., Chicago, Ill., Vydienė E., Bangor, Maine.

$4.00: Ingelevičienė R., Great Neck, N. Y.

$3.00: Kirvaitienė O., Toronto, Ont., Lužienė E., Greenford Anglija, Majauskienė E., Chicago, Ill., Miškinienė M., Rochester, N. Y., Monkevičienė B., Dorchester, Mass., Raudienė M., Chicago, Ill., Rimkienė M., Cicero, Ill., Seliokienė T., Waterbury, Conn. Šliterienė K., Waukegan, Ill., Stravinskienė E., Chicago, Ill.

$2.00:Arūnienė A., Toronto, Ont., Čipkienė S., Willowick., Damienė O., Omaha, Nebr., Galeckienė E., Eden, Ont., Giedraitienė K., Homilton, Ont.., Grigaitienė S., Sterling Hts., Mich., Gurėnienė M., Hayward, Wisc., Jelionienė S., Chicago, Ill., Kuprionienė M., VanNuys, Calif., Meškauskienė E., Sioux City, Iowa, Petokienė A., Chicago, Ill., Prunskytė A., Chicago, Ill., Ribokienė E., Brockton, Mass., Skeivelienė P., St. Catharines, Ont., Tonkūnienė A., Waterbury, Conn., Vasikauskienė A., Richmond Hill., N. Y., Vileniškienė O., Dorchester, Mass., Vilimienė A., Toronto, Ont.

$1.00: Asevičienė D., Toronto, Ont., Barisienė E., Windsor, Ont., Batisienė B., Brockton, Mass., Beržinienė T., Cicero, Ill., Budzinauskienė B., Waterbury, Conn., Bureikienė R., Los Angeles, Calif., Dainienė J., Dollard des Ormeaux, P. Que., Dragašienė A., Toronto, Ont., Eitutienė J., Chicago, Ill., Juškienė M., Elizabeth, N. J., Kalvaitienė S., Santa Ana, Calif., Kežinaitienė A., Hamilton, Ont., Knystautienė J., Darby, Pa., Kviklys B., Chicago, Ill., Lendraitienė M., So. Boston, Mass., Mikalauskienė J., Cicero, Ill., Mikeliūnienė M., Michigan City, Ind., Miškinienė K., Rochester, N. Y., Nagevičienė V., Willoughby, Ohio, Ramonienė J., Oakville, Ont., Sekmokienė I., Chicago, Ill., Sirusienė E., Stockton, N. J., Skrinskienė F., Toronto, Ont., Smilgienė K., Vancouver, B. C., Stančienė G., Mt. Vernon, N. Y., Tylienė V., Detroit, Mich., Vaidotienė E., Toronto, Ont., Valienė S., Chicago, Ill., Vasiliauskienė O., Woodhaven, N. Y., Žemaitienė M., Toronto, Ont.